

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenthaler & Emmerich Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelk.
 În Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII. Erzsbet-köru).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garonă pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pub-
 licități mai dese după tarife
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 27.)

„GAZETA“ iese în lume câte o dată.
 Abonamente pentru Austro-Ungarie:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr. de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr. de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 cialele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 80. etajul
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dânsul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 144. — Anul LXVII.

Brașov, Vineri 2 (15) Iulie.

1904.

Parastasul dela Putna.

Dilele ce urmăză sunt zile de sărbătoare pentru întreaga Românie. Ele vor fi închinare scumpei amintiri a lui Ștefan-cel-Mare.

Din România și din țările și ținuturile locuite de Români vor sosi mâne și poimâne multime de peregrini la mănăstirea Putnei în Bucovina, spre a-se ruga la mormântul marelui Domn al vechei Moldove.

Mâne în 2 Iulie 1904 se implinesc tocmai patru sute de ani, de când acest mormânt cuprinde rămășițele pământesci ale celui mai viteț, dibaci și înțelept dintre Voievozii Moldovei, cari fac gloria trecutului neamului românesc.

După-ce într'un șir de lupte crâncene și căngeroase isbutise să zdrobescă puterea armată a Tătariilor, cari năvăliseră cu furie sălbatică asupra Moldovei, Ștefan-Vodă puse temelie zidirei mănăstirii Putna la 1466, care după trei ani, la 1469, a fost terminată și sfințită cu o pompă ne mai vădită până atunci.

Trei-deci și cinci de ani a mai trăit și domnit Ștefan-Vodă după această faptă măreță creștină, a sa, în care restimp, cel mai glorios al viteții și al faptelor sale, multe învingeri a mai reportat și multe biserică a mai zidit spre lauda și mărirea lui Dumnezeu.

Cele mai mărețe fapte de arme le-a săvârșit Ștefan cel Mare în contra Turcilor. Cu câtă mândrie nu a înscințat el, după strălucita biruință dela Podul înalt, pe toți domnitorii creștini din țările vecine și îndepărtate, scriindu-le din scaunul său dela Suceva:

„Când am vădit noi așa o oște mare, ne-am ridicat vitejese cu trupul nostru și armele noastre și le-am stătu împotriva și cu ajutorul lui Dumnezeu, cel atotputernic, am învins strașnic pe acei dușmani ai noștri și ai creștinătății întregi, și i-am sfărâmat și i-am călcat în picioare“.

Așa vesti Ștefan-Vodă la 1475 creștinătatea despre învingerea sa cea mai mare în contra oștilor lui Mohamed II, a celui mai puternic dintre Sultani, a cuceritorului Constantinopolei, care intrată a fost de amar în urma aceluia desastru, încât i-a jurat nimicire lui Ștefan și eroicilor săi Moldoveni.

Atunci sosi ceasul cel mai greu pentru vitețul Domn, căci deși îi promitea ajutor Craiul Ungariei Matia și regele Casimir al Poloniei, el rămase singur, cu boierimea și țărani săi, pe când Tătarii năvăliră din nou asupra pământurilor dela Siret, ér Voevodul Ardealului, pe care îl trimise regele Matia cu Sécuii și Sașii în ajutorul lui Ștefan, nu se mai arăta.

Astfel Ștefan-Vodă fu silit a da piept cu oștea și mai covârșitoare la număr ca înainte a lui Mohamed II în lupta dela Răsboieni (Valea albă), mărturie vecinică a eroismului Mol-

dovenilor, der în care Ștefan și oștea sa au suferit înfrângere.

În momentele nenorocirei, ce l'a ajuns, sufletul cel mare al lui Ștefan Vodă se oglindeză în cuvintele sale: „Eu și cu curtea mea am făcut ce mi-a stat prin putință și s'a întâmplat ceea ce sciți; pe care lucru îl socot, că a fost voința lui Dumnezeu, ca să mă pedepsescă pentru păcatele mele, și lădat să fie numele lui!“

Desastrul de la Răsboieni a fost pedepsă mai mult pentru păcatele discordiei și ale orbei răutăți de la Milcov. Altfel era să fie, decă era o unire între Domnul Moldovei și voievozii Munteniei și decă Laiotă nu ar fi dat sfat și sprijin armat lui Mohamed, dușmanului de mörte al lui Ștefan și al creștinătății.

Și cu toate acestea lupta dela Răsboieni va vesti în toate timpurile gloria marelui Ștefan și a vitejilor săi.

Cu toate că pe vremile acelea mijlocele de comunicațiune erau așa de anevoioase, s'a lătit totuși în lume vestea despre faptele eroice ale Domnului Moldovei. Papa dela Roma, care presida concertul statelor creștine apusene, îl numia pe Ștefan-Vodă „Atletul (luptătorul) lui Christos“, ér Regii țărilor vecine nu odată au dovedit că-l invidiază pentru biruințele și gloria sa.

Der nu numai Tătarii și Turcii ci toți căți au călcat hotarele Moldovei ca dușmani, au trebuit să simtă amar ascuțișul sabiei sale.

Cine nu scie de lupta renumită ce a avut-o Ștefan la Baia, încă înainte de luptele cu Tătarii și de zidirea mănăstirii dela Putna, cu regele Matieș Corvinul, care în avântul sburdalnic al tinereții sale voia cu tot adinsul să umilască pe eroul și mândrul Voivod român?

Mihail Cogălcineanu amintea la 1840 într'o vorbire ținută la „Academia Mihăileană“ victoriile lui Ștefan cel Mare, dicend că aceste au pentru dânsul mai mare interes decă lupta dela Termopile etc. Așa și satul Baia „pentru-că în Baia avântul (strașnicul) rigă al Ungariei, Matieș Corvinul, viteazul vitejilor, Craiul Craiilor, cum dicea papa Sixt IV, rănit de sabia moldovenească fu puș în fugă și uită drumul Moldovei“.

Nu mai bine i-a mers trufașului rege al Poloniei la Dumbrava-roșie.

Înțelepciunea și diplomația lui Ștefan cel Mare a culminat în hotărîrea sa de a se supune suzeranității Turciei. Datele mai noue istorice dovedesc, că acesta s'a întâmplat deja pe când Ștefan era încă în viață. Astfel a fost scăpată Moldova de a deveni pașalic turcesc.

Acăsta este icóna marelui Domn, care din veac în veac devine tot mai luminosă. Aceste sunt paginile glorioase ale trecutului neamului românesc!

La parastasul solemn spre vecinica odihnă și amintire a marelui Domn unise-vor cugetele și simțirile noastre ale tuturor, întărind în noi

conștiința despre marea misiune culturală a Românilor în răsăritul Europei!

În amintirea lui Ștefan cel Mare.

Mâne se implinesc 400 de ani de când Ștefan Vodă cel Mare și Sfânt s'a stins (la 1 Iuliev. 1504) de o mörte blândă la Suceva, „în desăvirșita pace măreță ce se boltea asupra întregii țări pe stilpii puternici ai biruintelor sale“, — după ce domniise aproape 50 de ani, o domnin din cele mai glorioase, plină de fapte mărețe și de vitejii ne mai puenite în istoria neamurilor.

Mări serbări se vor ține zilele viitoare la Putna, unde e înmormântat eroul Românilor, la Suceva capitala de odinioară a Moldovei lui Ștefan, la Iași București.

Etă rugăciunile, ce se vor ceti mâne 2 Iulie v. în toate bisericile din România spre eterna aducere aminte a marelui Domnitor român:

La eclemenie: a) Incă ne rugăm pentru odihna sufletelor răposăților robilor lui Dumnezeu: Ștefan voevod și cei împreună luptători pentru biruința sfintei cruci și pentru mărirea neamului nostru, și ca să li-se ierte lor totă gresala cea de voie și cea fără voie.

b) La rugăciunea: Dumnezeu duhurilor...

Insuși Dómne sufletele răposăților noștri străbuni: Ștefan voevod și oștenii lui, cari au luptat și s'au jertfit pentru apărarea legii și a neamului românesc, le odihnesce în loc luminat, în loc de verdéță...

c) La Vosglas:

Că tu ești învierea, viața și odihna răposăților robilor tăi, a străbunilor noștri Ștefan voevod și rășboinicilor săi, cari pepturile lor le-au făcut hotar și zid de apărare pentru biserică Ta, Christóse D-șeul nostru...

d) Rugăciunea de deslegare (a doua):

Stăpâne mult milostive Dómne Isuse Christóse... robilor Tăi, străbunilor noștri: *lui Ștefan voevod și celor ce împreună cu dânsul au luptat pentru susținerea evangheliei Tale, și pentru apărarea neamului românesc*, iertă-le ori-ce au greșit întru această viață, cu avântul, cu fapta seu cu gândul, deslegându-le și legătura, care este pusă asupra lor... sufletele lor adevă să se așede cu sfinții...

După care urmăză imediat:

— Érá și érá, plecând genunchii noștri Domnului să ne rugăm.

Ér ingenuchinind tot poporul, preotul cetesce din genunchi, cu voce înaltă sărbătorească, rugăciunea ce urmăză:

— Dómne Dumnezeu puterilor, cea ce cu negrăit înțelepciune ocărnuiesc lumea și în drepta Ta ții sörtea popórelor; cea ce înalți și smeresc popórele, le risipesci și éráși le înoesci, după sfatul teu cel ne pėtruns de mintea noastră, auđi-ne pe noi nevrednicii, cari cu genunchii plecați, cu inima frântă și smerită cădem înaintea Mării Tale și îndrăsnim a-ți aduce ca o tãmăie binemiroșitoare jertfa inimilor noastre drept mulțămăita pentru marile Tale faceri de bine, ce ai revărsat asupra neamului românesc, care pe Tine te prea măresce, și l'ai învrednicit veacuri întregi să fie apărarea creștinătății, i-ai trimis viteji fără păreche, cari să ducă sfânta Ta cruce la

isbândă; și acum, prea bunule împérate, noi urmași ai aleșilor Tăi, străbunilor noștri viteji, cu lacrimi-te rugăm, értă-i pe ei de toate greșalele și-i odihnesce în împărăția ta; ér' pe noi caută cu milă și cu neșpusa Ta părintescă dragoste și ne fă vrednicii de străbunii noștri; insuffă în inimile noastre ale tuturor dragostea de lege, de neam și de țără; învrednicesc-ne și pe noi, cum ai învrednicit pe străbunii noștri, ca, de se va simți trebuință, să fim aleși Tăi întru apărarea bisericii tale celei sfinte și a patriei noastre; sădesce și întăresce în inimile noastre rîvna sfântă de a ne jertfi și noi pentru moșie, neam și lege; mai cu dinadinsul te rugăm Dómne al puterilor, insuffă în inima tineretului nostru focul cel sfânt al dragostei de neam și de lege împreună cu duhul ascultării de povețele ocărnuitorilor, pe cari tu ia-i pus spre binele neamului nostru; întăresce inima și brațul oștenilor noștri, dându-le duhul vitejiei, pe care străbunilor noștri cu prisosință l'ai dat; luminează mintea celor pe cari i-ai rânduit povățuitori ai oștirilor și îi înarmeză cu viteja, cu care ai înarmat pe alesul Tău luptător Ștefan voevod, a cărui pildă fă să rămână vecinic povățuitor între noi, cari suntem rîvnători a înalța sfânta Ta cruce și evanghelie și a lupta pentru strălucirea ei. Părinte al luminilor, încăldește inimile și luminează mintea căpeteniilor noastre bisericesci, ca să povățuiescă biserică ta română după bunăvoința Ta; unsului Tău, pe care Tu l'ai trimis nouă, Regelui nostru iubit, păstrează-i daturile cu cari l'ai împodobit și-i lungesce viața între noi spre binele și fericirea neamului și spre lauda și preamărirea numelui Tău, Amin.

Ștefan cel Mare în literatura poporului.

Poporul era întrebat și el despre Ștefan-Vodă, după-ce vorbiseră despre dânsul însemnările cărturarilor mai apropiați de dânsul. Țăranul din munți și văi, din păduri și de pe malul apelor, nu scia nici diua luptelor, nici anii și nici veacul, căci mai marit lui cuprind mai multe veacuri, nesfârșit de multe, cu trupul lor de uriaș; el nu scia nici numele boierilor, sfetnicilor, dómnelor și iubitelor, cari nu luaseră loc lângă dânsul înaintea lumii; el nu putea să deosebescă o luptă de alta, ba nici un dușman de celălalt; el nu văduse nici un hrișov de la marea judecări, nu ajungea să-și însemne nici una din datinele la începutul cărora stătuse voința lui; nu cetise măcar una din pisanile ce stătuse în fruntea bisericilor durate în cei patru-șapte și șapte de ani de domnie.

El scia atât, în marea lui nenorocire și în adâncul lui întunec, până la care ajungea însă, cu mângăiere și făgădueli, o rađă bună din acel veac mare, că neamul său a dat cândva, — deunăci, peste trei sute de ani seu cu o mie alți în urmă, — un om minunat, un sfânt cum nu mai pöte răsări altul: el era izvorul a totă vitejia, el era fântâna tuturor dreptăților, el era marea bunătăților. Pământul Moldovei nu fusese al lui numai atunci când ómenii de demult îl putuse vedea; el rămasese al lui în veșii vecilor, cu toți ómenii ce se îngropau pe rând, și, în clipe grele, suspinul și rugăciunea se suiau la dânsul ca la Dumnezeu: „Șeracul Ștefan-Vodă, unde-i să vadă?!“

Poporul, înaintea cărui stătuseră largi deschise ușile lui, îl chemase la dânsul prin

povestea lui iubitore, care năsocea înlocuind adevărul de care n'avea nici o știință. Ștefan nu fusese fecior de domn, ci copilarise între băieții și baetani satelor, și se arătau la Borzești, în ținutul Bacăului, unde-i se înălța frumoasa biserică, locurile care-i văzuseră jocul de vitejie. Înveritise în mână ca ale Făt-Frumosului, care glumesc cu armele grele ale smailor, un buzduhan iefin, tăiat din trunchiurile străvechi ale codrului. El străbătuse în peșteri, ca se ucidă urșii, așa precum alții de vrâsta lui prindeau fluturi strălucitori de-asupra florilor pajistei. Meșteșugul luptelor cu omenii răsii îl învățase de la arhangeli trimiși de Dumnezeu ce plânge de suferințele săracilor, și, ca să nu sperie pe copil cu pennele lor de aur orbitor, ei se făcuseră a fi doi moșnegi, adevărați doi moșnegi de la țară cu căciulile înalte și drepte, cu pletele și barba, cădând în valuri de argint, cu ochi cari ved adânc în amintirile ălelor morțe, cu vorba cuminte și încetă, venind totdeauna de foarte departe, — așa nise moșnegii cum va fi fost sus pe scaunul de aur în hainele-i de mătase încheiate cu petrii scumpe Vodă Alexandru cel Bun.

Când s'a făcut mare și a început luptele lui drepte și bune, nici un colț de țară n'a rămas nesfințit de biruințele lui său de suferințele cu care le plătea. În scorburile acelea mari de lângă Baia s'a adăpostit el, singur-singurel în codru, pândind pe Unguri meniți peiri. Scările acelea tăiate în stâncă au fost făcute pentru dânsul, care căuta vârful muntelui. Colo la Voronețul din Bucovina, la Dobrovățul din Vaslui, a stat el la ușa sihastrului ce se ruga pentru toți omenii și de la care voia sfatul cel mai bun, ca să mântue țera, ai cărei apărători periseră: sihastrul l'a primit în chilie, i-a dat învățătura dorită și i-a arătat prin luminile minunate ce se iveau în paltinii pădurii, în ce loc trebuie să se ridice mănăstirea de mulțămintă. La podul înalt se arată cetatea lui, fundătura unde s'au grămădit Turcii bătuiți, beciul lui săpat în pământ; podul de colo se dicea al Harapului, pentru-că un pașă din Arabia depărtată a căzut în acel loc, mușcând de durere pământul străin. Lângă Bozienii Neamțului, pădurea ce a dănnit până deunăci a fost aceea în care s'a odihnit Ștefan după nenorocirea fără umilință de la Răsboeni. La Cozmin se scie unde s'a risipit codrul asupra dușmanilor, cari nu mai sunt Leșii, ci Turci adevărați, aceia de cari Ștefan a scapat țera. Dincăce au fost vrăjii Tatarii cu fuidre fermecate și nori de fum, și tăiați până la unul. Cazacii au fost nimiciți la gârta Cazaoului. La Ciortărei, de unde era pôte boierul său Andreico Ciortorovschi său Ciortoreanul, a dat Dumnezeu o pică de a putut să răpuie Ștefan pe păgânii. Cei șapte munți din Vrancea au fost dăruiți de Ștefan la șapte voinici, pe cari

mama lor bătrână îi dăduse pentru luptele cele nouă, și numele lor era scris în slovele de pe masa de piatră „a lui Bucur“. Cutare cruce dela fântâna din același ținut al Putnei mărturisese, că acolo și-a dat sufletul, la picioarele stăpânului său, ciobanului, care colindase țera întrăgă culegând ostași pentru Vodă, rămași fără tovarăși. Din cōce Ștefan a învins pe strașnicii căpcauni, cu cari se putea pune numai unul ca dânsul. Aosta-i lângă Cotnari, său în Bucovina, Dumbrava-roșie, unde Leșii au asudat sudore de sânge sub bice și strămurări arând pentru codrul de stejari cu frunza roșie și răsunetele de geamēt. Ōsele acelea înfite în măruntaiele rîpei, pe care o spală apele mănioase ale Siretelui de primăvară, sunt ōse de dușmani pe cari i-a răpus brațul lui Ștefan. Valea Grōzei a vădit spaima Turcoilor strînși de arma lui răsbunătoare. La poiana Dealului mare se ved cetatea și șanțurile prin care a creșut înzadar Tătarii, că se pot apăra de același ascuțit de sabie. La Sângerii, el a vērșat pe dreptate, acel sânge mult, ce se pomenesce în numele locului. Din cerdacul de lângă Huși, el a pândit în zare, peste Prut mersul Tătarimii pustului. În stâncile de la Ștefănesci, care ar fi întemeiat fără indoiă de dânsul, Ștefan și-a ascuns mama, care se pomenesce la Cetatea Neamțului, și domnița, în cămări închise cu uși de fer. În Cotnari ea și în Dobrogea se povestesc luptele lui cu dōmna Catalina, care a pus să se facă fântâni pentru drumetii în marginea drumului mare. Movila aceea din Vaslui, care se dicea a lui Burcel, a fost dată de prietenul săracilor unui biet om nevoiaș, care chiuia în auzul lui arând Dumineca pe vremea slujbei, cu boi de împrimut. Tōte satele vreau să se tragă din strămoși dăruiți de Ștefan pentru vitejie. Unde n'a măritat el fete fără avere, unde n'a făcut el biserică și cetăți și fântâni răcoritōre? În care ținuturi nu se cāntă vre o iubire a frumosului Vodă Ștefănița, care cobōra pe nesciute inelul său de aur în cofița fetelor, ce dau să bea străinului frumos?

Tot ea a fost pe acest pământ se topește în lumina lui.

Se scie, că el a murit și că pe mōmentul lui a ars trei zile și trei nopți o lumină pe care n'o aprinsese nimeni. Dēr mōrtea nu i-a luat simțirea, și cānd neamul lui sufere, strămoșul plânge în mōmentul său. Plânge, căci nu se pōte mișca, dând la o parte povara grea a marmurii albe. Dēr odată și odată el va învinge prin puterea strănică a durerii sale nemărginite. Intăiți sabia-i va răsări din grōpă, fiore de oțel, vestind „rēsboiul cel mare“, care va da dreptate neamului românesc. Apoi însuși va ieși în vederea dușmanilor îngroziți, călare, înarmat, săgetând ucigător din ochii săi strășnici, limpediți de cēta morții

îndelungate. Ōstea lui, va fi el. Și sângele se va sui până la cōmele cailor, și poporul lui Ștefan cel Mare va avē atunci pretutindeni pace și ferioire. Țēr el se va culca Țērăși în mōmentul lui de la Putna, dormind acum cu dreptii...

Mōrtea lui Ștefan cel Mare.

Ștefan era bolnav de bōla pe care i-o dăduse ostelele sale rēsboinice, nopțile de iernă nedormite în lagăr, petrecerea îndelungată în umbra umedă a codrilor prieteni, gōna peste cāmpii în bătaia furtunilor și sub cāderea ploilor de primăvară și de tōmnă și a zăpeșilor moi.

Țncă din Februarie 1501 veniseră la Veneția doi ōmeni de ai lui, Franci, ca să cumpere nise stofă scumpă de aur și să tocmescă un medic, căci medicii venețieni erau pe atunci vestiți în lumea întrăgă. În August 1502, abia ajunse la dânsul Matei din Murano, medicul dorit, care-l găsi chinuit de podagră, dēr, altfel „voinic pentru vrâsta sa“ și în stare să mai călăuzescă ostași, cum făcū peste cāteva luni. Matei, care se îmbolnăvise pe drum, bolii într'una și muri în Moldova, Țēr cānd Ștefan trimise după alt medic, în Octomvrie 1503, mănile și picioarele-i erau înțepenite; solul său, întrebând asupra bōlei, arată, că „numai mănile și picioarele nu pōte să le mīsc, dēr altfel n'are nimic“. Ieronim de Cesena plecă spre Moldova, unde mai venise pe rënd, pentru-ca să încerce mântuirea bolnavului, un medic din depărtatul oraș german Nürnberg, Ioan Klingensporn, un evreu de la Hanul Tătarilor și un bărbier unguresc din Buda...

„Mărețul patriarh își petrecū în liniște cele din urmă zile ale vieții sale, pregătindu-se prin odihna de aici pentru odihna cea mare. Cineva, care l'a vădit pe acest timp, ni-l înfățișeză ca „un om fōrte cuminte, pe care nu-l pōți lăuda în de-ajuns, fōrte iubit de supușii săi, fiind-că e plin de îndurare și judecator drept; e fōrte ager și darnic, și decă n'ar fi bōla lui, pentru vrâsta ce are, încă e puternic“. Lângă dânsul stătea în Suceava, gândindu-se cum să asigure mōstenirea fiului ei, Dōmna Maria, a cărei mamă se stînsese de curënd, în 1500. Bogdan, fiul ei, trecuse de douăzeci de ani: el era „orb“, fiind-că perduse un ochi luptându-se; „era sfios ca o fată mare și om vitez, cu purtări bune și avënd în jurul lui tot ōmeni ca dânsul“.

În boierime se schimbăse puțin: la Hotin, după Mușat, erau Tōder și Negrilă, Ieremia și Dragoș pășiau la Neamț, Ivanco și Alexa la Orhei, Costea în cetatea cea nouă de la Soroca altă piedecă pentru Tatarii, Ion Grumază la Cernăuți, și la Roman era Șandru. Tăutul trăia, și pōte tot așa bătrânul Hrăman, bătrânul Șteful, foști parcălabii amândoi, bătrânii Duma fiul lui

Vlaicu și vēr al Domnului și Duma ăis Brudur. Dēr Jurj era vornic în locul lui Boldur, care trecuse în rëndul tovarășilor pe cari Ștefan îi mai vedea numai în amintirile sale. Cosma Șerpe s'a adăugise la sfetnicii din anul Cozminului. Grijă Sucevei o avea tot Luca Arbure. Toți, spune un străin, un venețian, bun judecator de ōmeni, care i-a vădit, „viteji și harnici, nu se stea pe saltea, ci se lupte în taberă“. Mitropolitul era Gheorghe, Vasile păstora la Roman, Țēr în Rădăuți ținē cārja tot Ioanichie, cel dintăi episcop al acestui scaun, întemeiat de Ștefan.

Țera se întremase cu totul: an de an se înălțau falnicele lanuri, și miș de miș de oi și vite străbăteau pășunile grase ale Moldovei. Orașele fusesse împodobite pe rënd cu frumoșele biserică de piatră săpată, înflorite cu fluturi de smalt verde și galben de maieștrii lui Ștefan, cari tot-Țeuna aveau de lucru undeva. În ele se întelneau Nemții, Armenii din Lemberg, Sașii din Ardeal, Grecii și Turcii, cari veniau de la miază-Ți, lăsând bogăție în urma lor.

Noul Domn muntean — care înlocuise în 1497 pe Vlad Călugărul, mort, — Radu privia pe Ștefan ca pe un părinte. În Ardeal parcălabii moldovenesoi stăteau în Ciceu și în Cetatea-de-baltă, pe care domnul o căpătesse pe la 1478. Nimic nu tulbura de mōrtea lui Matiaș legăturile bune cu Ungurii. Turcii din cetățile de la Dunărea de jos se stîmpărase; Mengli-Ghirai, Hanul Crimului, soorul lui Selim, fiul cel mai mare al Sultanului, care stătea la Caffa, uitase drumul Moldovei. Numele „Moldoveanului“ era cunoscut cu cinste în lumea întrăgă, și Polonii înșiși, dușmanii bătrânețelor sale, recunoscneau fățiș ce putere cuminte plēcă din sufletul acestui om cum nu se găsesce ușor un altul.

Căldurile verii deschiseră rana de la Chilia, și fierul ars al medicilor nu folosi la nimic. Ștefan simți că mōre, dēr gândul lui nu se întunecă și voința lui de fier nu suferi nici o slăbire. Ca și înainte, toți stăteau încă sub farmecul lui.

Auăise, că boierii nu se înțeleg asupra urmașului său, că unii voiesc pe Bogdan, Țēr alții socot că ar fi mai drept să domnescă Ștefan, fiul lui Alexandru, — nepotul domnesc din Constantinopol, ca unul ce venea în locul fiului celui mai mare; înteițorii, ar fi sēmēnat vrazbă între cei dintăiți și cești din urmă. Lui Ștefan i-se va fi părut, că vede luptele nemernice de după Alexandru cel Bun, frământarea sēlbatică și neleguită pe mōmentul părintelui, bunicului adormit. El nu voia însē, ca mōmentul să fi stropit cu sângele său și al neamului său, ca țera pe care o ridicase așa de sus, să se prăvale Țērăși în prăpastia pēcatelor.

Boierii se sbăteau în lupta alegerii

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Două loturi.

De I. L. Caragiale.

— Fine. —

Tōtă arta d-lui Turtureanu a rēmas infructuoasă... Femeile nu sciu nimic despre bilete... Cu tot zelul său, nu putuse depăși limitele prudenții; de aceea, el spunea sēra la berărie d-lui Lefter și căpitanului:

— Cu baba și cu fata, dē! merge să le mursic mai sdravēn; dēr cu Țica, nu prea, fiind-că e, pardon, în poziție¹⁾: decă se 'ntēmplă la secret²⁾ vre-un avort³⁾... Nu scii d ta? Astăci nu mai pōți conta pe inferiori... și nici pe superiori! S'aude... Gazetele atât așteptă ca să ne persecute... Dēr fți spun eu, că nu e... Biletele n'au fost în jachetă; pot face prinsōre pe ce poftesci. Sē veđi, cānd Ți-o mai trece nițel asta... cum sē dic? amorul propriu, — așa e tot omul la început cānd îi vine o surprisă de așa un câștig, — sē veđi, ai sē dai peste ele acasă.

¹⁾ tārōsă.

²⁾ în arest.

³⁾ va pierde.

D. Lefter susține, că Țica i-a furat biletele — chivuțele și jidanii nu sunt prosti: cānd cumpără haine vechi le purică prin tōtă indoiturile.

— Ia, dă-mi-le, mē 'nțelegi la discreție, sē stau eu cu dumnealor în tēle-ă-tēle la secret... Sē veđi cum scot biletele...

Și dīcēnd acēsta, se uită cruciș fioros și scrișnesce din dinți.

D. Turtureanu rēsponde făcēnd teoriā asupra instrucțiunii criminale pe temeul îndelungei d-sale esperiențe în serviciul siguranței publice. Așa, femeile rabdă mai mult, sunt mai pilōse de cāt bărbații. Dintrē bărbații, bulgarii întrec pe toți la răbdare; mai puțin ca toți rabdă țigani, și țigancele mai puțin de cāt tōte: cum le strîngi puțin în corset, „stai, ca spui, mănca-te-aș!“

De aceea le slăbise pe chivuțe, lăsându-le însē tot la secret nemăncate, sē se mai gândescă — pōte!... dēr nu-i vine sē cređă.

Pe cānd vorbește d. Turtureanu, d. căpitan Pandele cetesce gazeta de sēră, Țēr d. Lefter ascultă dus pe gânduri. La un mōment, d. Popescu se face palid: un domn a intrat în berărie și trece pe lângă masa lor cātră fund. Este șeful său de la minis-

ter, un tip fōrte posomorit și din cale afară aspru. D. Lefter se șōlă și salută; șeful d'abia mōtăe din cap și se aședă la o masă puțin mai departe.

— Uite, dice d. căpitan și arată celorlalți gazeta, care scie:

„Precum se scie, cele două mari loterii s'au tras zilele trecute. Numerele, cari au câștigat loturile cele mari, de cāte 50 miș lei sunt: la Constanța - Universitate, 076-384 — la Bucuresci-Astronomie, 109-520.

„Un lucru curios însē; până acuma fericirii posesorii ai numerelor câștigătoare nu s'au prezentat sē-și reclame dreptul. Pentru numeroșii noștri cetitori și gentilele nōstre cetitōre, în rēndurile cărōra am dori din suflet să se afe câștigătorii, amintim că, după 6 luni de la tragerii, nu se mai pōte sub nici un cuvēnt reclama vr'un câștig. Sumele nereclamate până la termenul fatal trec de drept la fondurile societăților respective“.

Cu tot respectul ce i-l insuflă d-lui Lefter șeful său, care-l ochea pe sub sprincene din cānd în cānd cu privirea plină de muștrare — adevă, „Dumnēta ne tragă pe sfōră; scrii că ești bolnav, ca sē-mi lipsesci de la datorie și pe urmă imi bați berăriile... Bravo!“ — cu tot respectul acela

fōrte legitim, d. Popescu nu se putu stăpâni la propoziția finală din notița gazetei și isbucni într'un hohot de rīs, un rīs vēnēt:

— Hahaha! sē scii nene Turturene, că le găsim toamai a doua Ți după termin. Imi cunosc eu norocul!... Hahaha!

Risul și vorbele aceștea au făcut pe d. căpitan Pandele să sară din loc. El, care până aci păstrase o atitudine calmă, mai presus de ori-ce laudă, a trebuit în sfirșit și el să isbucnescă... Imputări amare de neglijență, de indiferență, de imprudență! Cānd are cineva hărții de valōre așa de mare, nu le lasă să se tirăe astfel de colo până colo... Trebuie să fie cineva prea seo! Așa trebuie să pați cānd faci afaceri de o sută de miș de franci cu un zevzec⁴⁾ șel... Și asupra acestora, d. căpitan plēcă, spumănd și înjurând ca un grad inferior⁵⁾. D. Lefter p'arcă n'a auđit nimic; bate toba incetinel cu deștele pe marginea mesei.

Peste cāteva momente, d-l șef, care a plătīt paharul său de bere, se șōlă și, trecēnd spre ușe pe lângă masă, dice:

— Domnule Popescu, decă dumnēta

⁴⁾ prost.

⁵⁾ un subofțer.

noului Domn, — când domnul cel vechiu se ivi înaintea lor pe câmpul de adunare. De pe patul de morțe, el stăpâni ca de pe scaunul său de poruncă. Intepătorii își pierdură capetele în clipă. Împăcați prin frică și prin înduioșare, ceilalți aleseră pe Bogdan voevod, și el fu înălțat în scaun sub ochii umezi ai părintelui său, care asigurase astfel și viitorul țării.

Peste două zile, la 2 Iulie 1504, Ștefan muria, după-ace domnise patru-zeci și șapte de ani două luni și trei săptămâni, domn adevărat, viteț, cuminte și iubitor de țară și de neam. din clipa întâi până la cea din urmă. El fu îngropat la Putna, sub piatra de marmoră ce-și pregătise și care se vede până astăzi.

Intr'ensul găsise poporul românesc cea mai curată și mai deplină iconă a sufletului său: cinstit și harnic, răbdător fără să uite și viteț fără cruțime, strașnic în mânie și senin în iertare, răspicat și cu măsură în grai, gospodar și iubitor al lucrurilor frumoase, fără nici o trufie în faptele sale, care i-se par că vin printr'ensul de aiurea și de mai sus. Și cu cât se vede această iconă mai limpede, cu cât se înțelege mai desvârșit și se iubesc mai mult, cu atât și viitorul se vestese mai bun — căci atunci neamul merge pe drumul strămoșului cuminte.

(I. Iorga: „Istoria lui Ștefan cel Mare pentru poporul român“.)

Mormântul lui Ștefan cel mare.

Guvernul austriac ordonă în anul 1856 descoperirea tuturor mormintelor din mănăstirea Putna. Ancheta ce se compunea din un membru al consistoriului metropolitan, un impiegat al guvernului din Cernăuți, un inginer al statului și un medic, încep lucrările în 12 Noembrie 1856. Dăm în următoarele, după procesul verbal oficial al anchetei cum și după descrierea unui martor ocular, publicată într'un calendar din 1857 din Iași și reproduse de d-l profesor și membru corespondent al Societății geografice române *Dionisie Olinescu* într'un studiu ce-l publică asupra mormântului dela Putna, unele amănunte cu privire la această descoperire:

„Naintea astrucării mormintelor, comisia orîndui de a depărta tot arinșul din astă parte a bisericii într'o adâncime până unde numai decât ar trebui să se vadă toate mormintele câte s'ar fi aflat pe astă latură a bisericii. Se vedură două bolte în stînga. A doua și dimineața se mai află o boltă: a lui Petru și Bogdan fiii lui Ștefan cel Mare și în partea despre răsărit câte o boltă neregulată. Se săpa în dreapta.

„Incordarea e mare“, dăce martorul ocular, „și se exprimă pe fața tuturor asistenților. Se dă de un corp al unei pietri nedede, gróse și care sémăna a fi mare. Piatra

se descopere mai departe, căci lucrătorii chiar și din al lor propriu strămur își îndoesc puterile, spre a scóte țărina de pe lângă piatră. Se descopere o lespede mare ca de șapte palme și largă ca de 3 $\frac{1}{2}$ palme și lucrată din daltă. Ea este acoperemntul unui mormânt zidit din piatră albă cioplită. Nu e mai mult îndoială, acesta este locul răpausului rămășițelor lui Ștefan cel Mare.

„Pe împrejur și fără de a mai atinge mai departe mormântul acesta, se fac încercări de nu mai este vre un mormânt. Sferdelele de fier întrebunțate spre acest scop ajung pe sub mausoleul lui Ștefan cel Mare până în părății bisericii și într'o adâncime așa de mare, încât mai dedesubt nu se mai póte să fie un mormânt.

„Aici ajunge încordarea tuturor la cel mai mare grad, dăce martorul ocular, și tăcerea ce urmă un minut fu atât de adâncă și universală, încât se audea cum bate inima în fie-care piept și cum clipeala acésta fu întru adevăr sacră“.

„Comisarul politic făcu acum întrebarea la cel eclesiastic și consistorial de póte să se ridice acum chiar și lespede de pe mormânt. Acesta însă răspuse, că nu, până ce nu se va face ceremonialul bisericesc. Se chiamă deci întregul sobor mănăstiresc. Arhimandriții, ieromonachii și diaconii se îmbrăcară toți în ornate prețioase și vechi vestimente date încă de însuși Ștefan cel Mare acestei mănăstiri și luând toți în mână făclii, ér diaconii cu cădelniți încunjurară mormântul lui Ștefan cel Mare și sêvârșind serviciul religios, opt Români puternici se scoboră în adâncime unde era mormântul și, deși cu greutate, de odată ridică lespede de pe mormânt.

„Nu se vedură, dăce martorul contimporan, *acuma ochi fără lacrimi și chiar și pe cei de alt neam*, cari se aflau de față, *ii ved cu adevărat urniți și cutremurați în cea mai adâncă adâncime a inimii lor*. Mărșă și lunga nedumerire o întrerupse abia „večnica pomenire“ întonată acum de întregul sobor călugăresc, în acompanyarea tuturor clopotelor mănăstirii, care efectua o comună lacrimare și plângere în tot cuprinsul cuvântului.

„Spre a-se vedé, dăce mai departe martorul ocular cuprins de un aer sacru și reverențios în apropierea rămășițelor lui Ștefan cel Mare, nu mai trebui alt motiv decât a-se fi uitat la bieții noștri țărani cum ei la descoperirea mormântului, ca de un instict sacru mânați, *toți cu lacrimi pe genunchi picară puindu-și mâinile la piept, ca la rugăciuni*. Fețele lor erau schimbate ca la o vedenie sfântă și tăcea cea generală în biserică urmă acum și care se mai înălță prin acompanyarea duiosului sunet al clopotelor mănăstiresc, era într'adevăr o scenă de acele mărșe

și sfinte, cari numai în fantasia cea mai mănósă se pot închipui“.

„In mormânt, dăce procesul verbal oficial, se vedea numai partea cea mai mare a capului și acésta întórsă cu partea de ótră grumaz, spre apus și sub manta domnósă încă unele óse, cu un óreși-care sicriu și 13 șine late de fier. Mirarea fu fórte mare. Prepusul cum-că mormântul lui Ștefan cel Mare fu cercat, reliquiele sale atinse și prețioase de pe dênsele luate, se exprimă îndată de toți membrii comisiei și se hotărî să se caute în arhiva mănăstirii, de nu se află undeva vre-o însemnare despre asta. Se găsi între hărțile vechi o scrisóre a metropolitului Iacob din anul 1762 (1757) cătra egumenul de atunci al mănăstirii Putna, din care scrisóre se cunoșce cam cu încredințare, că prepusul este întemeiat Scrisórea acésta este următoarea:

„Cuvióse Egumene a Putnei kyr Benedict. Pentru d-lui Ispravnicul de Sucéva că au venit la mănăstire și au desgropat mortul acela unde a fost prepusul și n'au găsit alta nimica afară de acele ce ne arată molifta sa Dionisie în răvașul său: bine au făcut de au venit și n'avem nici o părere de rău, de vreme ce a eșit mănăstirea de prepusul ce era, și molifta sale Dionisie răspuns pe carte nu iam mai făcut, însă spune molifta sale din gură, că am înțeles tóte câte mi-au scris și tóte petricelele cele ce s'au aflat și inelele și sirgelele și boldurile și altele ce se s'au aflat tóte să le pecețluesc la un loc. Și să pui pe Rafail argintaru, ca să ia măsură de pe coróna ce este la Maica Precista cea făcétóre de minuni, și de pe coróna mântuitorului Christos, ce este tot întru aceeași iconă pe o hărție. cât ti coróna de mare și fără flori, numai mărimea lor, și atât petricelele și inelele, cât și măsurile corónelor, cu om de credință să ne trimeteți. Însă să cauți împreună cu părinții soborului. că este o pungă cu mărșitare pecetluită cu pecetea noastră și să o deschideți și să luați dintr'énsa 500 fire de mărșitare. care să fie tot de un fel și de o potrivă și mai sunt 2 séu 300 fire de mărșitare cu nechiotul, ce au cădut de pe aer, și să ne trimeteți mărșitarul tot odată atât cele 500 fire, cât și cele cu nechiotul, dimpreună cu lucrările ce s'au aflat pe mort, că am socotit să facem coróna Maicei Precesti și domnului Christos altă faptură și iscusință și mai frumoasă și să o împodobim cu pi-țele cele și cu mărșitare“.

Acésta scrisóre se trecu în procesul verbal și mormântul se acoperi. Ancheta a pus următoarele întrebări: ce să se facă provisor cu mormintele descoperite ale prinților și prințeselor și cum să se lase mormântul lui Ștefan cel Mare, până la o altă hotărîre?

Se decise, ca mormintele să se lase

așa cum sunt, numai rămășițele scóse din ele să se pue în sicrie noué, fără însă a-se acoperi cu țărînă. Mormântul lui Ștefan cel Mare să se acopere cu un vél mare de doliu și de-asupra să se pună 4 candaliere de argint, cu făclii mari și o sfântă cruce în mijloc pe o evanghelie. Timpul solemnității s'a fixat pe luna Maiú 1857, care însă n'a avut loc, guvernul fiind de altă idee.

Obiectele tóte n'au fost scóse de mitropolitul Iacob, căci scrisórea misterióasă amintese numai de pietri scumpe, inele și nici de loc de corónă, sabie etc. Aceste lucruri au fost de sigur prădate de Vasile Vodă Lupul și de ginerele său Timuș, când Vasile Lupul a stricat mănăstirea Putna, căutând după bani.

Cântecul lui Ștefan Vodă.

Ștefan, Ștefan Domn cel Mare
Sémén pe lume nu are
Decât numai mândrul sóre!
Din Sucéva când el sare
Pune pieptul la hotare
Ca un zid de apărare!
Brațul lui fără nctetare
Bate ordele tătare,
Bate cetele maghiare,
Bate Leși în fuga mare
Și-i scutesce de ngropare
Lumea n'tręgă stă n mirare
Țăra-i mică, țăra-i tare,
Și dușmanul spor nu are.

„Aista'i tatăl nostru!“

Era în Decembrie 1855, când după orînduirea ministerului din Viena se desgropară la mănăstirea Putnei móștele lui Ștefan Vodă și ale întregi sale familii, care odihnesc în acea biserică.

La desgroparea móștelor fusese trimis Teotist Blajevici, ca comisar duhovnicesc pe lângă alți trei — unul politic, altul sanitar și al treilea tehnic.

Încă se descoperise mormintele lui Bogdan, fiul lui Ștefan cel Mare, apoi a lui Ștefan cel tinér și multe alte, până ce în sfîrșit ajunseră la însuși mormântul lui Ștefan cel Mare: săpat frumos și bine în în marmură sură.

Șese picioare sub fața pământului, lovi întâiași dată hărțelul în lespede de granit și lustruit a lui Ștefan Vodă cel Mare și Sfânt!

Patru călugări și 4 mirenî coborîră în sunetul tuturor clopotelor mănăstirii — dér în tăcerea a tótă suflarea omenească — în mormânt rēsturnând gréua și marea lespede de pe el — ér sub ea se zărîră după trei sute de ani... în adâncime de 2 stânjeni îmbrăcat într'un pieptar lung, tunica de fir de aur și încă lucitor, cu mantaua de tron, aruncată pe partea de

nu mai vrei să vii la serviciu, atunci, te rog, cel puțin trimite mâne cheia sertarului unde ai acte publice în întârziere.

— Am fost bolnav, domnule șef.

— Mofturi!...

— Parol, domnule șef; mâne viu ne-greșit.

— Te rog! dăce scurt și apăsât șeful și pléacă fără să salute.

D. Turtureanu se uită la cés... Tărđiu! Trebuie să mērgă la serviciul de nópte, peste un cés trece inspectorul pe la secție. Pléacă; d. Lefter pléacă după el. Se aruncă într'o birje; d. Lefter se aruncă după el.

— Merg și eu la secție, nene Turturene, s'o mai ved pe hótă!

D. Turtureanu se învoese numai după ce amicul își dá cuvântul solemn de onóre că n'are să mai fie violent, n'are să mai facă nimica femeilor arestate. Pe drum, d. Popescu promite amicului său să-i ridice partea din câștig de la cinci la zece, la sută, decât se găsece biletele.

— Pe viitorul și pe onórea mea! nene Turturene!

Au sosit... Nenoroire!... Inspectorul trecuse pe la secție adineaori; cercetase la secret, notase ceva, fórte supérat, în portofel și liberase pe cele trei femei, îmbunându-le cu vorbe blânde.

— De mare belea mi-se pare că m'ai dat, nene Popescule, cu ipohondriile dumi-tale! a dís d. comisar.

D. Lefter atunci a început să se va-iete.

— Prin urmare, care va să dăcă, decât nici dv., poliția, nu ne protejați contra bandiților, atunci, mă rog, ce mai rămâne? Am înțeles, care va să dăcă, cum merge chestia! Nu vă saturați nici cu zece la sută? Cât vreți, cât poftiți, domnule? șépte-deci? nouă-deci? sută la sută?

Și apoi o cascadă, un torent de in-vective la adresa autorității, care e com-pusă din pungași, din sbiri complicit cu

brigandii! esemplu: d. inspector care s'a învoit cu țigancele...

— Frumos! sublim! adaogă, după o pauză de resufu, d. Popescu cu un ton de acrá ironie.

Ș'apoi, schimbând tonul, cu glas tunător:

— Rușine pentru acest început de secol! de trei ori rușine!

Prudența și amicitia au oprit pe d. Turtureanu să nu-i drezeze cuvenitul proces verbal⁶⁾ pentru insultă adusă autorității în esercițiul funcțiunei, și póte că tot i-l'ar fi dresat, decât asupra ultimelor cuvinte, d. Lefter n'ar fi eșit în fuga mare, ca un nebun, strigând, că se duce să reclame la parchet.⁷⁾

Era cam pe la réndul al treilea al salipiilor; mija bine de ziua, când d. Lefter, după ce rétăcise atâta vreme prin mahalale, ajunsese în sfîrșit în maidanul

⁶⁾ protocol.

⁷⁾ procuror.

din strada Emancipării, în fața cocióbei, de unde ridicaseră aseră pe cele trei chivute...

Póte... póte că rugămintea să birue ce n'a putut birui violența... și d. Popescu bate cu sfială la ușa sêrmane locuințe... Nici un răspuns... Mai bate odată, tot așa de discret... Același rezultat... Să bată mai cu inimă!... Dér mai multă inimă n'are... Se apropie în vêrful galoșilor de ferestrică și ascultă ce se fie înăuntru... În tăcerea dimineții umeze și negurose, se aud bine horcăeli... Femeile, sdrobite de împrejurările prin cari trecuseră durmeau duse.

D. Lefter ședú pe marginea de lemn a prispii și aprinse o țigaretă... Ședú cât ședú asa, meditănd un discurs bine simțit pentru a convinge pe chivute că nisce femei muncitoare pot câștiga o avere într'un chip onorabil, fără să caute a ruina pe un om, de la casa căruia au câștigat tot-déuna o bucățică de pâne... Ar fi păcat! și mai la urmă, el a dat de s'ire: biletele sunt

Cei mai excelenți profesori și medicii îl recomandă ca remediu cu efect

Sirolin

contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronșită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtezá tusa și flegmă și face să încetéză asudarea de nópte. — Din cauza miro-ului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capétă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provédută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera.)

Jos a trupului, fără sicriu pe 6 chingi late de fier.... se zăreau din mormintele celui pentru care însuși Papa de la Roma a poruncit, ca în toate bisericile din țergurile lumii să facă rugăciuni de mulțămire către Dumnezeu, pentru-că scăpase creștinătatea întregii Europe de ingenuncherea păgânilor Turci.

Teocrist Blajevici sta pe gânduri în fața mormântului descoperit răzimat de un stîlp de marmoră și de siala (emoțiune) nu putea vorbi un cuvânt.

Atunci se apropie un moșneag bătrân (Toader Nițu) din Putna în genunchi și plângând spre mormântul descoperit a lui Ștefan cel Mare și Sfânt și uitându-se în el dișe încet și c'o jele sfășietóre:

— Sărăcii de noi, aista-i tatăl nostru!!

Un cortegiū istoric

în București la 2 Iulie v. 1904.

Cortegiul istoric, care se va desfășura mâine (Vineri) în București cu ocaziunea aniversării a 400 de ani de la mórtea lui Ștefan cel Mare, va închipui întrarea în Suceava a lui Ștefan cel Mare însoțit de Vlad Țepeș, după ce a luat domnia.

Cortegiul va porni dela Șosea și trecând prin fața tribunelor ridicare pe piața Victoriei, va străbate calea Victoriei și bulevardul Elisabeta.

El va fi format din grupuri de călăreți, purtând costumele și armele timpului, aranjați în ordine următoare:

Buciumașii, cu lungi buciume pe după gât, merg în fruntea cortegiului.

Toboșarii, având fie-care tobe de ambele părți ale calului.

Surlașii și trîmbițașii, formând grupul muzicanților.

Ceata stégului, ostași în armură formând garda de onóre a steagului reconstituit după steagul autentic al lui Ștefan aflat în muntele Atos.

În mijloc **Stegarul** are în dreapta și stînga lui doi alți ostași, purtând halebarde cu steaguri mai mici; ei sunt urmați de alți patru halebardieri.

Urmază apoi:

Grupul domnesc, format din Ștefan cel Mare, în veșminte istorice de ceremonie, purtând coróna pe cap și sceptrul în mână. Alături de el Vlad Țepeș de asemenea în haine de ceremonie, având pe cap cunoscuta lui căciulă de perle și ținând în mână sceptrul domnesc.

Grupul copiilor de casă: Șese tineri coconi luxos veșmantați formază garda de onóre a voevodilor, purtând în mână lungi spade de procesiune.

Sfetnicii domniei: marele vornic Boldur și marele Logofet Tăut, boeri bătrâni

în veșminte de curte, purtând în mână buzdugane, semn al puterii.

Sfatul boerilor mari: Spătarul, Vistiernicul, Postelnicul, Comisul, Stolnicul și Paharnicul, în veșminte de curte.

Părcălabii, cel de Hotin și cel de Cetatea Albă, merg în fruntea armatei și sunt urmați la distanță de ceilalți părcălabi de Neamț, Roman și Orhei.

Aprozi formază șirul, care încheie alaiul domnesc și după care începe să treacă:

Corpul Hînsarilor, format din cete, de așa dișii „Voinici”, comandați de Viteji

Fie-care ceta de voinici are în cap pe halebardierul cu stégul cetei, cetașii purtă costume naționale moldovenești, ér ca arme: scuturi, arcuri după gât, tolbe cu săgeți, arbelețe, sulțe, topóre, halebarde, măciuci, paloșe etc. Ei formază 15 cete comandate de oăpeteniile lor (vitejii), șarii purtă pe umăr vechiul topor cu două tășuri.

O dă *)

Eroului Ștefan cel Mare și Sant,

dedicată serbării de 400 de ani dela mórtea marelui erou.

O Stefane, voinic de fală,
Tu n' țin'atunci ni te-ai ivit,
Când litte crunte da năvală
Cu sabie și foc cumplit.

Acel potop de grea urgie
Era să-i stingă pe Români,
Dar' tu-ai pășit cu bărbăție,
Scăpând moșia de păgâni.

De fala ta vorbește Baia
Și Racova de brațul tău,
Când înțelese lighioia
Că domnul Ștefan este Leu.

Alți marturi vechi sunt Răsboienii,
Cosminul cu dumbrava sa,
Când cu panțiri și cu seimenii
Făcu-și minuni în țera ta.

Dér' și ruinele cetății
Sucevei pururea șoptesc,
Că stălp ai fost creștinătății
Și pentru neamul românesc.

O geniu, dus la nemurire,
Privesce tu de sus spre noi,
Fă rugă la dumnezeire,
Să ne scutescă de nevoi!

Suceva, în 2 Iulie 1904.

V. Bumbac

*) Acest imn se va cânta Vineri în 2 Iulie la festivitățile comemorative din Suceva.

Revistă politică.

Brașov, 1 (14) Iulie.

În dieta ungară se desbate de câte-va zile *lista civilă*, adecă cheltuelile ce le dă țera pentru susținerea Curtii. Proiectul a fost prezentat dietei încă de guvernul lui Szell, cerându-se o urcare a listei civile. Momentul acesta îl folosește opozițiunea kossuthistă pentru a-și arăta sentimentele de „lealitate” față cu dinastia și membrii ei. S'au ținut discursuri berechet și până acum și se vor mai ține din partea deputaților opoziționali kossuthiști, cari strigă în gura mare, că nefind curte maghiară, ei nu votază „nici un creișar Neamțului”. Archiducii sunt luați la refec de „patrioții” jidano-maghiari, cari spun pe față și fără încunjur că, afară de 2—3, nici un archiduce nu e vrednic de apanaj, deore-ce ei nu petrec în Ungaria, nu vorbesc limba maghiară, sunt chiar dușmani ai Maghiarilor, etc. Unul din acești deputați cu gura mare a diș, că toți archiducii ar trebui făcuți călugări și archiducesele călugărite, ér altul a strigat, că Maj. Sa a dat o durerósă lovitură „națiunei” în ordinul de di din Chlopy, lovitură, pe care Ungurii n'au s'o uite curând.

Cu astfel de „bășade” au debutat stranicii oratori kossuthiști în desbaterea de până acum asupra listei civile.

În școla militară de honveđi din *Cinci Biserici* s'a întâmplat zilele acestea un cas, care s'a discutat mult prin foi și se pôte considera ca o dovadă despre șovinismul descreerat al celor ce nu vor să recunoscă, că în țera acesta au dreptul să existe și alte limbi afară de cea maghiară.

În numita școlă învață anume și vro 80 de cadeți croați.

La o serbare școlară ce s'a aranjat în acea școlă, ofițerul-profesor a cerut de la cadeții croați să cânte și ei împreună cu ceilalți imnul ungaresc „Isten áld meg a magyart”. Croații n'au vrut să cânte. Din cauza acesta cadeții au fost pedepsiți cu aceea, că nu li-s'a dat cină în numita di. A doua di Croații au declarat, că ei nu vrú să mai stea într'o școlă, unde națiunea lor este batjocurită și unde sunt siliți a cânta imnul maghiar. Se dișe, că profesorii n'au așteptat să iasă cadeții croați din școlă, ci s'au grăbit ei să

elimineze pe 6 dintr'inșii, cari au fost mai înderătici.

Este interesantă naivitatea, cu care foile maghiare scriu despre acest lucru:

„Egyetértés” face pe prostul și dișe: „Cum? De ce s'au supérat Croații? Au nu sunt și ei Maghiari? De ce să nu cânte și ei „Isten áld meg a magyart?”

Ear „Pester Lloyd” dișe, că nu vede nici o pedecă de ce să nu pótă cânta „Isten áld meg a magyart”. „Dór mai ales elevii din cursul superior știu destul de bine ungarése, așa că în privința limbei nu pôte fi nici o pedecă”.

Par-că numai atâta trebuie, să știe cine-va o limbă și apoi să cânte în acea limbă tot ce i-se cere!

Ce ar fi cu armata comună, când s'ar introduce și acolo limba maghiară!

Atentatul de dinamită, ce s'a făcut zilele acestea pe linia Salonic-Dedeagaci a îndreptat éráși atențiunea publicului asupra *afacerilor din Macedonia*.

Pentru cât-va timp tot interesul politic se concentrase asupra îndepártatului Orient, unde Rusia este angajată în răsboi și afacerile macedonene páreau pentru un moment împacate. A fost însă numai o pá-rere. Programul de reforme n'a plăcut Turcilor, n'a mulțumit pe Macedoneni și și mai puțin i-a mulțumit pe Bulgari.

Nu se pôte spune, că noul atentat ar fi un nou semn al izbucnirii insurecțiunei, dér toate semnele arată, că situația actuală nu mai pôte dura mult. Turcia nu mai pôte suporta jertfele ce i-se impun prin necontenitele mici hártuieți. Dēcă se va scula să facă ceva mai de dai Dómne, Bulgaria încă e gata de răsboi. Singurul jandar al mișcării din Balcani ar fi Rusia, ea însă este ocupată cu Japonesi. Austro-Ungaria ar puté, ce e drept să-i țină locul, dér Italia se uită cu ochi chiorși la fie-care mișcare a ei.

Diplomația încă nu face alta, decât trăgăneză lucrurile, în loc să se pună odată pe lucru serios, căutând a împăca nemulțumirile din Macedonia.

anulate; dér dece, cincispre-dece la sută, da! o avere necalculabilă, care le pică din ceri: bogate, independente și... oneste, șcl....

De-odată, se aude șgomot ușor în casă... În șfirșit s'au deșteptat... Musafirul se scólă 'n picioare, tușese și pune mâna pe bordul pălăriei. În același moment, ușa se deschide și se arată 'n prag chipul neșesălat al fetii:

— Haoleu, mamă! săriți! c'a venit hăla ér!

Femeile sar degrab:

— Ér ai venit, nebunule? țipă Țica.

— Ai venit ér la belete, ai? urlă bătrâna.

Și, până să n'apuce d. Popescu să salute măcar, se pomenesce fleșc! drept în ochi, o strachină cu prune sleite.

— Na belete!

— Sa pui sa ne omóre, nevinovate, la poliție, ai? oțule!

Și, după-ce i-au luat vędul, trage-i pumnul, palme, și pe urmă care cu ce apuca: baba cu o cratiță, fata cu o scurtătură de lemn și femeta cu un tērn, și dă-l tava prin noroi:

— Na belete! ná belete!! na belete!!!

*) măturoid.

Când au ostenit bine chivuțele, a plecat și d. Lefter, destul de ostenit și dumnealui, dér repede, și cu capul gol, de degrab ce-i era, — și chivuțele după el:

— Hó! Hó! nu mai vrei belete? să mai vii la belete! hó! órrba!

Pe la șapte și jumătate d. Popescu era acasă. Consórta sa nu dormise tótă noptea de grije. Cocóna, vędend hălu omului, s'a pornit pe plâns... De cu séră, venise un prieten de la minister și lăsase o scrisóre....

O citește:

„Dragă Leftere,

„Astădi când am plecat de la cântilerie, d. Georgescu, șeful, mi-a diș să te anunț că, dēcă mâne nu vii la serviciu, poți să nu mai vii de loc, căci face raport de destituire și pune să spargă brósca șertarului tău, unde ai încuiat dosarul cu afacerea Goldstein. Au venit astădi trei deputați și au făcut gură că se trăgăneză lucrările. De mâne începem, pe cât o ține camera, cântileria la 8 dim. Te rog în interesul tău, vino negreșit. Șeful e turbat réu.

„Al tēu fidel amic,
„Mitica”.

La opt și cincis, d. Lefter, spălat și

premenit, sue treptele ministerului. Întrébă pe apro:

— Șeful a venit?

— Acușica, răspunde aprodul. A ordonat să mergeți imediat la dumnealui.

D. Popescu grăbesce și întră fórte umilit. Șeful, care se plimbă de colo până colo cu mânil în buzunar, cum îl vede se opresce:

— Ai venit, domnule?

— Da, domnule Georgescu...

— Aici nu sunt domnul Georgescu, domnule! aici sunt domnul șef... Să-mi aduci la moment dosarul afacerii Goldstein și aldată, să ști, că te dau afară! Statul nu plătesce împiegații, ca să facă beții noptea și diua să zacă — uite ce prăpădit ești! — în loc să vii la datorie... M'ai auđit?... Mergi de-mi adu dosarul!

Împiegatul iese împletecându-se. Se duce la masa lui de lucru, descue șertarul și apucă nervos un vraf de hărtii. Când dă să pună vraful pe masă, scapă printre dește jos o hărtiuță mică îndoită. S'aplecă — o ridică — o privesce lung — dă un țipet...

Toți zeii! toți au murit, toți mor! numai norocul trăesce și va trăi alături cu vremea, nemuritoare ca și el!... Sunt aici!...

aci, biletele!... aci era sórele strălucitor căutat atâta timp orbesce peștunere!

D. Lefter e liniștit — acea liniște a mării, care înțelenită în fine, vrea să se odihnescă după sbuciumul unui năprasnic uragan: fața ei este senină fără creș, pe când în fundu-i zac atâtea șfărimături de corăbi înghițiți pe deapururi înainte de a fi putut ajunge la liman!

El ascunde 'n sîn, între flanelă și piele, într'un plic de pânză, cele două bucașele de hărtie tipărite conabiu, ca mușchea unei farfurii perdate pe veci. Surișdend de această reminiscență visuală, se încheie la jiletoă fără pripă, se așeză bine în jețul său de mușama și așterne cu mână sigură, pe o colă de hărtie ministerială, următórea compoziție, care, sub forma-i laconică, ascunde atâta bogată ironie:

„Domnule ministru.

„Sănătatea mea prea delicată nu-mă permite să mai suport asprimele de tot felul ale serviciului.

„Vé rog dér respectuos „să binevoiți a-mi primi demisia din postul ce ocup la acest onor. ministru.

„Binevoiți, etc.

„Eleutheriu Popescu”.

*) roșu închis.

Răsboiul ruso-japonez.

Situațiunea generală pe câmpul de război continuă să fie nefavorabilă pentru armatele rusești.

Săptămâna trecută armata generalului japonez Oku a atacat cu un număr mare de trupe pozițiunile rusești de la Kaiping. Lupta a durat o zi și jumătate. Rușii s'au împotrivit cu îndârjire, însă în fața armatelor covârșitoare japoneze au fost siliți să se retragă din Kaiping, — ceea ce s'a întâmplat Sâmbătă la amiazi, 9 Iulie.

După ocuparea Kaipingului, armata lui Oku a început să înainteze spre Dașiao. Se dice, că aici sunt concentrați 20,000 Ruși ocupând pozițiuni bine întărite. Armata japoneză e de 40,000, ea primesce întăriri nouă, căci se așteaptă o mare împotrivire din partea Rușilor. După scirile mai nouă Japonessii s'ar afla la o distanță numai de 30 chilometri de Dașiao.

O parte a armatei lui Oku se îndreptăză contra orașului de port Nișwang, pe care decă l'ar ocupa Japonessii, ar dobîndi un succes foarte însemnat.

Intr'aceea se vestesce, că armata generalului Kuroki încă s'a pus în mișcare spre Liaoyang și Dașiao. Kuroki ar avé de gând să taie linia de retragere a generalului rus Samanov. O scire telegrafică din Tokio spune, că aripa dreaptă a armatei lui Kuroki se apropie tot mai mult de Liaoyang, și că Rușii nu desțășură nici o rezistență.

Cercurile militare din Petersburg sunt de credință, că generalissimul Kuropatkin nu pôte să desfășure o împotrivire mai mare, fiind-că nu are trupe destule. El se va retrage pas de pas, pe câtă vreme inamicul va fi covârșitor în număr.

Situația la Port-Arthur este de asemenea cât se pôte mai desperată pentru Ruși. Armata de asediare japoneză se apropie tot mai mult de fortăreță. După scirile mai nouă Japonessii au cucerit unul din forturile rusești. La cucerirea acestui fort Japonessii au avut pierderi foarte mari. O a doua colonă japoneză pregătesce un atac contra fortului Suising. Acesta este unul din cele mai însemnate forturi uesterne, cari apără Port-Arthurul, și cucerirea lui va cere jertfe mari dela Japonessii.

O telegramă din Mukden trimisă la Petersburg cu data de 12 Iulie anunță din *isvor japonez*, că în noaptea

de 11 spre 12 Iulie Japonessii au îndreptat un atac mare contra pozițiunilor rusești din prējma Port-Arthurului. Rușii i-au întâmpinat cu mult curaj și i-au respins, pricinindu-le pierderi enorme.

Aceste le-am putut culege ca fapte pozitive din scirile telegrafice mai nouă.

NOU ABONAMENT

LA „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie st. v. 1904

s'a deschis nou abonament, la care învîtam pe toți amicii și sprijinatorii fōiei nōstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corōne, pe șese luni 12 corōne, pe trei luni 6 corōne, pe o lună 2 corōne.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corōne, pe șese luni 2 corōne

Pentru România și străinătate: Pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME SCIRI.

Nișwang, 13 Iulie. În lupta de Luni de la Takansai pierderile Japonessilor au fost de 800 de omeni uciși. Armata japoneză din Kaiping a început înaintarea spre Sankvaisi. Avantposturile japoneze stau la distanță de 10 miluri de la Dașiao. Rușii n'au aici decăt 10,000 soldați.

Londra, 13 Iulie. „Times“ primesc de la cartierul principal al lui Kuroki scirea, că Rușii au reluat o mare și ne așteptată activitate contra aripei drepte a Japonessilor. Trupe considerabile rusești au ocupat colinele de lângă pasul Motien. Mișcările lor sunt acoperite de cavalerie. Cu tōte aceste o luptă decisivă nu se așteptă, decăt lângă Liaoyang.

Petersburg, 13 Iulie. După o scire neconfirmată, spre nord-ost de Liaoyang ar fi fost o luptă mare, în care ar fi căzut mulți ofițeri ruși.

Japonessii au atacat divisiunea lui Rennkampff și au bătut-o cumplit.

Petersburg, 13 Iulie. Agenția telegrafică anunță din Mukden, că după o scire din Port-Arthur, generalul Fock a îndreptat un atac la 5 l. c. contra aripei drepte a Japonessilor și i-au isgonit din pozițiunile lor.

Petersburg, 14 Iulie. (Raportul statului major). Japonessii au întreprins un atac nocturn asupra Port-Arthurului. Ei au fost însă respinși cu pierderi enorme. Cifra pierderilor japoneze se crede că este de vr'o 30,000 de omeni. În marșul spre Kaiping Japonessii au avut de asemenea pierderi mari.

Cifu, 14 Iulie. Generalul Oku înaintează în marșuri forțate pe linia Nișwang-Dașiao cu 50,000 omeni. Se șvonesce, că atât escadra rusă, cât și garnisōna din Port-Arthur ar fi eșit la luptă și au raportat victorie.

SCIRILE DILEI.

1 (14) Iulie.

Mōrtea lui Ionescu-Gion. Marți dimineața s'a răspândit în Bucuresci o veste tristă: Ionescu-Gion, cunoscutul om de litere, istoric și profesor, a încetat subit din viață în locuința sa din str. Lucaei. Fire viguroasă, plin de energie până în ultima zi a vieții sale, Ionescu-Gion mōre în floarea vârstei și în mijlocul unei activități neobosite, în urma unei congestii cerebrale provocată de o anghină pectorală. Gion s'a născut la 14 Octomvrie 1857, în Pitești. Studiile secundare și le-a făcut la liceul Lazăr și Sf. Sava din Bucuresci, apoi și-a continuat studiile universitare în Franța și Belgia, de unde a luat diploma de doctor în litere și filosofie. Ca diarist, Gion a colaborat la numeroase ziare și reviste, între altele la „Telegraful Român“ și „Binele public“. Foiletonele sale literare și teatrale din „Românul“, la care a colaborat de la 1884 până la 1891, au făcut mult șgomot. A mai scris la „Indépendance Roumaine“ și la „Revista nouă“ a lui Hașdeu etc. În corpul didactic secundar, Gion era considerat ca unul din cei mai distinși și valoroși profesori. A fost: profesor de istorie la școla normală de institutori, profesor de limba franceză la „Matei Basarab“, secretar general al ministerului instrucțiunii și inspector general al învățământului secundar. De câți-va ani Academia Română îl alesese membru corespondent. Ionescu-Gion lasă un mare număr de scrieri, istorice și literare. Corpul lui Gion, înbalsamat a fost transportat în biserica sf. George. D-I Sp. Haret ministrul instrucțiunii și P. Gîrboviceanu, locțiitor de secretar general, au prezentat în persoană condolnțele lor familiei. Înmormântarea se va face ați Joi după amēdi. Va vorbi din partea „Cercului profesorilor secundari“ d-l Stefan Ioan, profesor și deputat.

Atentat contra liniilor ferate în Turcia. Luni, aprōpe de Badoma, în vecinătatea localității Dedeagaci, la 396 klm. de Salonic, podul drumului de fer de pe linia de juncțiune a fost aruncat în aer cu dinamită. Locomotiva și 8 vagoane au deraiat. Un funcționar al drumului de fer a fost rănit. Atentatul a fost comis probabil de cătră insurgenții bulgari. În momentul când se producea explozia de la Badoma, o luptă se dedea aprōpe de Amotovo, pe linia Salonic-Ueskueb, între soldații cari păzeau linia ferată și insurgenții bulgari, cari au fost împrăsciați. Un soldat a fost grav rănit, ér un păzitor al liniei ferate în mod ușor. A doua zi după cele întâmplate, un supraveghietător al liniei a descoperit în împrejurimile de la Amotovo, sub șinele drumului de fer, 10 chilograme dinamită, prevēdută cu un țștit. În urma acestor incidente, direcțiunea drumurilor de fer orientale a suprimat cu începere de ér serviciul de nōpțe pe linia ferată Salonic-Ueskueb. Din partea guvernului turcesc s'au luat tōte măsurile necesare pentru a preîntîmpina atentatele contra liniilor ferate din Turcia europēnă.

Reuniunea de înmormântare din Brașovul-vechiu. Dumineca trecută s'a făcut în biserica română gr. or. din Brașovul-vechiu constituirea biroului reuniunii de înmormântare din Brașovul-vechiu, pe un period de trei ani, sub conducerea zelosului paroh Iosif Maximilian. Președintele a deschis ședința printr'o vorbire în care a arătat însemnătatea și scopul reuniunii. Comitetul s'a constituit astfel: Președinte Iosif Maximilian paroh; Ioan Balea vicepreședinte; Ioan Moldovan secretar; și Ioan Voicu casar. A urmat apoi alegerea a 12 membri în comitet: Nicolae Arsu, Ioan Sêrbu, Dumitru Popa, George Bârsan, Dumitru Gracu, George Perșinaru, Constantin Ghimbășan, Costatin Jaliu, Nicolae Marica, Petru Puiu, Dumitru Lațou și Ioan Irimie. Activitatea reuniunii se va începe numai din 1 August și biroul va începe înscrierea de membri ai reuniunii. Reuniunea are până acum înscriși 200 membri.

O plōie torențială se descărcă Duminecă, 10 Iulie n., între orele 6—7 după prânz peste comunele Băești, Ciupler, Rîul-alb, Ohaba de sub piētră și Rîoplea de pe valea Streiului (comit. Hunedōra). După căldura tropicală de peste zi, Duminecă înspre sêră nori grei se scorniră de cătră răsărit miașă-nōpțe vestind plōie mănōsă, dēr ascundēnd în sinul lor și primejdia amenințătoare pentru recolta câmpului și siguranța viețuitōrelor. Grindina distrugătoare începū a cutropi șgomotos vīile de pe deluri și holdele de pe șes. Spre norocire, ghiața deși era mărișōră (de mărimea alunelor), nu dură mult.

Cu atât mai furios se iviră descărcările electrice.

Omenii de pe aici de mult nu-și aduc aminte să fi fost atâtea loviri de fulgere, câte au fost de data asta. Eu însumi am observat cel puțin două-deci de isbiri strașnice. Trei s'au descărcat la intervaluri scurte, în vīile din Băești; una într'o clae de sêcară din fața gării, făcēnd tōtă claiascrum. Prin paratonerul aparatelor telegrafice și telefonice din gară svăcneau

la apoi dovarul și demisia și întră hōtarit la șeful, care lucrēză cu nasul virit în hărtii:

— Domnule șef, éta dosarul Goldstein.
— Bine, răspunde superiorul fără șes ridice capul. Lasă-l aici.
— Și mai éta, „domnule Georgescu“ wē rog foarte mult și demisia mea.
— Bine... Las'o aici.
— Vē salut.
— Bine... Du-te.

După dece minute, omul care a scuturat în fină jugul nesuferitei robii, întră la bancherul unde au fost depuse biletele en gros

— Mē rog, unde se incasēză căștigurile de le lotăriile, cari s'au tras alaltari?
— Fondul e depus la casa de depunerii, dēr pōte cineva să le incaseze și prin noi. Aveți vre un bilet căștigător?

— Am... două căștigatōre, răspunde fără afectare d. Popescu, și arată de departe biletele, ținēndu-le grațios între două degete.

— Sunt căștiguri mari?
— Măricele... Am amēndouă căștigurile mari!

Bancherul deschide nisce ochi plini de admirație și dice, dând să ia biletele:
— Dați-mi voie, mē rog.

Dēr d. Lefter retrage încetinel mână desdoesce biletele și întrēbă:

— N'aveți listele oficiale?
— Ba da. Étă-le.
— Mē rog, dice d. Lefter cu vorbă respicată, avem odată: zero-șapte-deci și șese de miț trei sute opt-deci și patru Universitate-Constanța.

— Nu, răspunde bancherul; una-sută-și-nouă-miț-cincoi-sute-două-deci.

— Dă-mi voie, nu mē incurca; una-sută-și-nouă-miț-cincoi-sute-două-deci Bucuresci-Astronomie.

— Ba, pardon, dice bancherul... Bucuresci-Astronomie zero șapte-deci și șese de miț trei sute opt-deci și patru.

D. Lefter nu-și dă sēma bine de ce, dēr simte o sfișală și cade, alb ca porțelanul, pe un scaun lângă cantor, întinđēnd machinal mână cu biletele. Bancherul le ia se uită bine la listele, la bilete, la posesorul lor, și zimbînd și el fără afectare, dice d-lui Lefter, care ascultă stupid:

— Uite ce e, stimabile: v'ați înșelat și éta de unde provine... Dumnēta ai, ciudat lucru, ce-i drept... Cum s'a întâmplat!... Al dracului!... Dumnēta ai la una tocmai numărul, care a căștigat la cealaltă și...
— Și... ce?
— ...și vice-versa.

Cum aude cuvēntul vice-versa, d. Lefter se face vênēt ca ficitul și se ridică isbucnind cu o volubilitate supremă:

— Vice-versa! Nu se pôte, domnule! peste pôte! Vice-versa! Asta-i șarlatanie, mē înțelegi! Vē invēt eu minte pe dv. sē umblati d'acu încolo cu infamiș, și sē vē bateți joc de omeni, fiind-că este o exploatare și nu vē mai saturați ca vampirii, perđēnd tōtă sudōrea fie-care om onest, de ore ce se încrede orbesce în mofturile dv. și cu tripotajuri ovresce de bursă, care suntem noi proști și nu ne n'vețăm odată minte ca sē venim, mē n'țelegi, și sē ne revoltăm... da! sē ne revoltăm! Așa sē sciți: proști, proști, proști!

Ș'a început să se jelēscă, să se bată cu palmele peste ochi și cu pumnii în cap și să tropăe din picioare, făcēnd așa un tărăboi, în cāt a trebuit bancherul să cēră ajutorul forței publice ca sē scape de d-l Lefter...

Decă aș fi unul dintre acei autori cari se respectă și sunt foarte respectați, aș încheia povestirea mea astfel...

...Au trecut mulți ani la mijloc. Intr'un târziu, cine visita mănăstirea Țigănesci putea vedē acolo o maică bētrână, ocheșe, înaltă și uscată ca o sfântă cu o alunită mare pērōsă d'asupra sprincenei din stânga și cu privirea estatică. Ea nu scotea un cuvēnt, nu voia sē răspundă la nici o întrebare; nu făcea nici un rēu, era din potrivă foarte blândă. O sin-

gură apucătură denunța ore-cum că, sub fruntea ei senină, clipea o minte cu rezimul desrădēcinat: tōtă țilica, maica Elefteria culegea, te miri pe unde le mai găsea, cioburi de străchini,¹⁰ pe cari le ascundea cu scumpătate în scumpa ei chiliuță.

Tot într'un timp, colo departe în chaosul șgomotos al Bucurestilor, trecătorii puteau vedea un moșneag micuș, intrat la apă și scofălcit, plimbându-se liniștit cu acea liniște a mării, care potoliță în sfișrit vrea să se odihnescă după stuciumul unui năpraznic uragan. Bētrânelul se plimba regulat, — dimineața, de colo până colo pe dinaintea Universității — sēra, cum rēsăreau astrii, de jur împrejurul observatorului pompierilor de la bifurcarea bulevardului Pake, — șoptind mereu, cu un glas blajin, acelaș cuvēnt: „Vice-versa!...“ — da, vice-versa!... — cuvēnt vag ca și vâgul vastei mării, care, sub fața-i fără creț, ascunde în tainicele-i adēncuri stincōse cine scie câte corăbii, sdrobite înainte de a fi ajuns la liman, de-apururi pierdute!

— Dēr... fiind-că nu sunt dintre acei autori, prefer sē vē spun drept: după scandălu de la bancher, nu știu ce s'a mai întâmplat cu eroul meu și cu madam' Popescu.

(„Momente“.)

¹⁰) blide.

apropo fără precumare schintei sdravene. — In Riul alb fulgerul lovi în turnul bisericeii gr. cat. și în o moră părăsită. Măra a ars aproape total, dăr din turn nu s'au distrus de cât vr'o câteva șindile. Omenii alergați îngrabă cu tumba, au contribuit mult la potolirea focului iscat în vârful turnului, foc, care în arderea-i liniștită și fără fum, privit din depărtare își oferea aspectul unei lampe electrice într'un far.

Pe hotarul comunei Ohaba de sub piatră două trăsnete au lovit și au aprins o clae de grâu și una de secară.

Va să dică: *cinci* fulgere păgubitoare pe un raion mic și în decurs de cel mult 30 minute.

Numéroșele casuri analoage întâmplării din Riul-alb ar trebui să servescă de indemn comunităților bisericesci, ca să provadă turnurile bisericelor cu paratonere. — *Correspondentul.*

Cununie. D-l N. Oancea jun. învățător în Brașov și-a serbat cununia religioasă cu d-șora Reveica Roncea în ziua de 29 Iunie (12 Iulie) în biserica sf. Nicolae din Prund.

Post de învățător. La școala populară română gr. cat. din Sibiu în urma pensionării fostului învățător are să devină vacant postul învățătoresc, asupra căruia și până când se va publica concursul oficial se atrage atențiunea. Acest post este împreună: 1) cu salariul anual de 1000 cor., care se plătește în rate lunare anticipative din cassa fondului școlar; 2) cu rețut anual de 80 cor. pentru lemne; 3) cu drept de quinzenal conform art. de lege XXVI din 1893; 4) cu cuartir corespunzător în edificiul școlii. De la viitorul învățător se cere: a) calificatiunea prescripă de lege și în deosebi cunoscința deplină a limbii române și maghiare; b) să fie cântăreț bun (de prima clasă), cunoscând perfect tipicul și cântările bisericesci și având cunoscințe musicale; c) pe lângă tinerimea din școala populară, are să instrueze în cântările bisericesci tinerimea română gr. cat. de la diferitele institut de învățământ din Sibiu, să formeze cor cu ea, care să cânte la sf. Liturghie în Dumineci și sărbători; d) să fie în stare a forma cor de adulți; e) să se priceapă la cultivarea practică a pomăritului; f) să fie june, adesea necăsătorit. Cei ce doresc a reflecta la acest post au să se prezenteze în persoană în vre-o Duminecă, ori sărbătoare la biserică să-și arate dexteritatea în cântările bisericesci.

Din Moldova Nouă ni-se scrie: Scriitorul de notar Fischer în etate de 20 ani, după tată ungar, ér mamă-sa nemțică, a furat din banii de dare 15 corone, dăr fiind aflat, primarul și notarul i-au dîs să pună banii înapoi și apoi va fi scos din slujbă. Scriitorul a luat un revolver și s'a împușcat.

În Moldova veche un fecior de Sêrb în etate de 17 ani s'a înecat în apă.

În câmpul Moldovei nouă și Moldovei vechi, s'a aprins grăul mai multor locuitori Români și Sêrbi adunat acolo pentru a fi trierat cu mașina. Mare pagubă s'a făcut și mulți omeni au rămas sêraci. A ars și mașina.

Studentii români în gimnasiul din Alba-Iulia. Ni-se scrie: Mi-a venit la mână în zilele trecute anuarul gimnasiului superior al statului rom. cat. ardelean din Alba-Iulia. Am răsfoit prin el cu un mare interes și curiositate. Încă nici odată nu vădusem un astfel de anuar, despre un gimnasiu străin aședat în calea munților Apusenii românesce și în șesul mării al Murșului, asemenea românesce. Eram — pe dreptul — curios a vedé cum e reprezentat și — eventual — tractat elementul nostru românesc, în acest gimnasiu condus de statul catolic ardelean. I. Numărul elevilor esaminați cu finea an. școl. 1903—1904, este: 346, din cari 73 au fost români, adecă 21%, 31 gr. ort. și 42 uniți. II. La gimnasiul acesta se face și un curs de igienă elevilor din cl. VII, 2 ore la săptămână, ceea-ce n'ar strica să se urmeze și la școlele nôstre. La congregatiunea pie (Congregatio Mariae) dăm în corpul funcționarilor și de Români: Ales. Borza, ca asistent și bibliotecar, ér Ioan Muntean cl. VI, ca consultor. Mai departe în societatea de lectură aflăm pe stud. cl. VIII, Oct. Costea, stipendist al „Asociațiunei“ din fondul Iancu, ca redactor șef și pe Al. Borzea, protonotar. Din fondul „Reuniunii de ajutorare“ la care sunt membrii și d-nii Dr. Marciac, Dr. A. Fodor și propr. din Bucerdea Ant. Pop — au fost ajutamați cu bani de didactu și haine 7 Români. S'au colectat 75 buc. monede pentru Museu de la elevi rom. În conspectul statistic de la fine se dau: 44 gr. cat. și 30 gr. or. Și apoi — lucru de tot curios! — după limba maternă numai 69 Români:

Cinci unde-s? I-au mâncat „vâcolacii“? Căci — respect! — numele elevilor români sunt date destul de corect în raportul gimnasiului. Încheiul cu interesanta constatare a anuarului, că numai ungușese vorbesc: 111 elevi, ér românesce și ungușese: 141! — (Eremitul).

Serate de ale meseriașilor români. Membrii „Reuniunii sod. români din Sibiu“, au aranjat o ședință literară a 6-a Joi în 30 Iunie n. c. Președintele d-l Vic. Tordășiuuu salutând numărul auditor, cam 120 persoane a pus în vedere, că comitetul Reuniunii condus de sentimentele împlinirii datorinței, a ținut să ureze venerabilului întemeietor al „Familiei“, d-lui Iosif Vulcan din Oradea mare, din incidentul iubileului de 40 ani, încă mulți și fericiți ani spre a puté munci cu același devotament, pentru luminarea poporului nostru. Un al doilea act de recunoștință a împlinit comitetul, când prin reprezentanți ai săi a participat la serbarea, aranjată de bunii elevi ai seminarului „Andreian“ în onóra profesorului de cântări a d-lui Demetriu Cunțanu din prilejul împlinirii anului al 40-lea de serviciu la seminar. Aducând apoi bine-meritate laude dirigentului corului d-lui Candid Popa și coriștilor și coriștilor cum și instructorului căluserilor d-lui N. Stoica și șefului postei umoristice d-lui Ioan Apolzan, — declară ședința deschisă. A urmat apoi executarea punctelor din program, cari tôte au reușit bine. Sortindu-se între participanți 15 esemplare cărțile folositoare și 2 pachete ilustrate procurate din taxa de 2 bani, încassată cu pâlăria „Dumneșeu vede“, președintele învită la ședința din Iulie și declară pe acesta de încheiată.

De încheiere mai amintesc, că din procesele verbale, cetite de notarul I. Apolzan, am aflat, că cursul de comptabilitate de sub conducerea d-lui I. Vătășan a luat vacanță până la toamnă, asemenea a luat vacanță și despărțământul femeiesc întregitor al Reuniunii. — „Corb“.

Soldaților ruși din Extremul Orient. Un diar german spune, că Tarina a trimis 10 mii pachete pentru soldații ruși, cari luptă în Manciuria. Fie-care pachet conține: o cămașe, un săpun, ceaiul, zahăr, tutun, hârtie de scrisori, o iconă și un bricég. Aceste daruri sunt oferite și plătite de Tarina.

Petrecerea „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“. Ni-se scrie: Reuniunea meseriașilor români din Sibiu a dat o producțiune și petrecere, Sâmbătă, 25 Iunie în pavilionul din „Hermannsgarten“. Petrecerea, ca tôte ce le aranjază meseriașii noștri, a succes foarte bine. Programul producțiunei cu tôte că s'a părut improvizat, a fost bogat și variat. Au cântat mai multe coruri mixte, de dame și coruri bărbătesci. Publicul a aplaudat îndelungat pe talentatul declamator, pe d-l Dem. Axente, care a predat admirabil poezia „Dragoste învrăjbită“ de G. Coșbuc; asemenea a fost viu aplaudat și d-l Ioan Stanciu, măestru zugrav de case, care a cântat solo acompaniat de musică. A urmat apoi dansul vesel care a ținut până în zori. În general petrecerea a avut timbrul pronunțat românesc, ceea-ce este de altcum caracteristica petrecerilor reuniunii sodalilor noștri, și la care a contribuit mult și costumul național, foarte bine prezentat.

În Villa Kertsch se pot afla odăi curate și frumos mobilate cu privirea spre promenadă, care se pot închiria pe zi, pe săptămână și pe lună în preț foarte moderat. Afar' de aceea jos în parter se află un restaurant român foarte bun și ieftin cu o conducere escelentă, care cu plăcere se acomodează și după dorința oșpetilor.

Fetele înbetrânite dobândesc o înfățișare tinerică, decă se cultivă cu renumitul lapte de castraveți veritabil englezesc și nevătămător a lui C. Balassa. Acest cosmetic necomparabil depărtază după vre-o câteva zile din față sbîrciturile, încrețiturile, sgrăbunțele, pistruile și petele de ficat. O sticlă 2 cor. Săpun de castraveți veritabil engl. 1 cor. Pudră 1 cor. 20 b. Se capătă la farmacia. Trimeri cu posta face farmacistul C. Balassa. A se feri de imitație.

Din diecesa Gherlei.

— 1 Iulie n.

On. Redacțiune!

În nr. 24 din 11 Iunie n. a fôiei bisericesci din Blășiș s'a publicat o informațiune privitoare la cele pertractate în conferința preoțescă din districtul protopopesc al Periceului. Conferința a fost deschisă de binemeritul și veteranul

protopop Ioan *Papiriu Pop* print'ro vorbire instructivă și interesantă, în care după-ce a descris ranele și doririle clerului rural, a relevat între altele faptul condamnabil, că „nici după 30 de ani nu se dă preoților din păstoria sufletescă titlul de paroch, ci sunt lăsați administratori, ba sunt districte protopopesce unde nici un paroch nu există“.

Am deschis Șematismul, care nici după 50 de ani de la canonisarea diecesei Gherlei, și în opoziție cu doririle des exprimate, nu se publică în limba românescă a bisericeii, ci în limba latină, și resfoind paginile la conspectul sumar am aflat, că nu se notifică starea parochiilor ou tôte clădirile lor economice, nici cu estensiunea porțiunilor canonice, nici cu emolumentele, beneficiile îndatinate, — o neglijență acosta cât se pôte mai condamnabilă.

Din conspectul sumar vedem, că un stal canonical nici de 10 ani nu e completat. Pentru ce nu? Avem vicari foranei episcopesci, protopopi, doctori, profesori experți din cura animarum, cu multă rutină, cu frumoșe cunoscințe. — Cu atari bărbați foarte mult ar profita și diecesa, dăr și Consistorul, în guvernare cu o mai bună orientare. Ar fi mai puține poticnirile în experimentele de guvernare!...

Urméz: enumerarea archidiaconilor, vréu se dic: i-am căuta, dăr nu aflu decăt unul, și unul!! vice-archidiaconi însă 19.— Ore din aceștia nici chiar cei mai cu mulți ani 30—40—50 de serviciu și binemeritați, se nu fie demni a fi distinsi?

Mergem mai departe: aflăm 26 administratori de oficiu protopopesc, mai toți cu 10—20—30—40 de ani de serviciu, dăr neinaintați, nedistinsi!...

Ce să mai dic! apoi de numărul impositant de 415 administratori ai parochiilor, ér parochi cu protopopi cu tot numai 59 inși?

Districte protopopesce câte cu un paroch sunt 18 și fără nici un paroch 12. Situațiune clară... Administratori... administratori! Dômnice ce numiri străine în hierarchia nôstră!!

Așa-dără partea cea mai mare sunt lipsiți de investitură ordinară legitimă! La tot casul e o stare abnormală, un dispreț, o ignorare grosolană a bietului cler și a instituțiunilor, aședămintelor bisericesci. Regretabilă stare și trist adevér e acesta.

Nu se observă „îndreptariul legii“, „corpus juris“, nu „pravila“... baremi că hierarchia e columna dreptății, unde legile trebuie să domineze. Guvernarea ei pe canone trebuie să se facă, ér arbitriul să se casseze.

Unde nu se observă investitura nici după atâția ani, se presupune, că acolo lipsesce iubirea... se recesece căldura, se slăbesce legătura clericală, — stagnéză instinctul de emulare, lucrurile merg anapoda în detrimentul diecesei. Investitura dă putere episcopilor de a-și apăra clerul în cele drepte. Investitura de paroch apăra pe paroch în beneficierea sa față și cu Archiereul său, — căci un investit instalat paroch, fără specială procedură ordinară canonică nu pôte fi lipsit ecă așa în mod arbitrar de beneficiul său.

Ar cugeta — pôte unii — că nu sunt vrednic de „investitură“, de „păuenie“? — ceea-ce bătrânilor, deși erau moralisți, li-se da. Vor fi și casuri de acestea, că mare e și fragilitatea omenescă, — și multe causéză și intrigile zilelor rele.

Dăr ce e causa, că cu sutele sunt lipsiți preoții de investitură, ba aproape toți? Preoții să fie causa?

Imposibil așa ceva a presupune despre clerul cult al diecesei Gherlei... Imposibil să fie apostrofați, timbrați atâtea sute de preoți... căci atuncea nu ar fi nici numărul credincioșilor așa de mare ca nicăirea în altă diecesă... Răspunsul e scurt: să ignoréză legile și aședămintele hierarchice.

În sinódele tractuale decă se se céră investitura, căci pôte acosta o aștéptă și Consistoriul. Trebuie să ne respectăm

ca ostași ai bisericeii lui Christos cu tot decorul, cu titlul, cu insigniile. Să ne prețuim și să ne respectăm noi pe noi, decă vrem a fi respectați și de străini și să nu uităm, că Șematismul este oglinda ori și cărei diecese.

Veritas.

Lipsă de nutreț.

Ministrul agriculturii d-l Tallian Béla, a adresat municipiilor o circulară pe care o reproducem în es-tras:

I. Având în vedere seceta din anul acesta și lipsa cea mare de pășune, este de prevédut că dintre proprietarii pădurilor ce stau sub administrația statului vor cere mai mulți a li-se îngădui pășunatul în mod escepțional prin pădurile oprite.

Cu privire la acosta invit pe comisiunea silvică municipală, ca în cas când s'ar înainta asemenea petiții să se céră părerea oficiului silvic de stat, care în casuri când ar opina, că se pôte da îngăduință pe timpul secetei să se dea fără amênare, ér îngăduința dată pe cale presidială să se ia la desbatere ulterior în proxima ședință.

II. Ministrul autoriséză comisiunea să dea la cererea tuturor proprietarilor de păduri următoarele îngăduințe:

1) Luminisurile până acuma încă ne împădurite și preliminate pentru anul acosta spre a se împăduri, să se împădurescă pe anul viitor 1905.

2) În luminisurile, cari au fost deja împădurite, proprietarilor să li-se îngădue a folosi ierbă pentru nutreț, însă să o cosescă cu secerea și fără a vêtéma arborii.

3) Acolo, unde a fost obicnuit a se face frunziș și unde proprietarii dau garanție, că nu vor abusa, să se îngădue proprietarilor a stringe frunziș.

Nutrețul de frunziș se pôte stringe însă numai în locuri, unde se pôte spera că pădurea în timp de doi ani se va puté încheia. Vlastarele de la vêrfuri însă și aici trebuie cruțate. Acolo însă, unde printre copaci mai de valóre se află amestecați arbori potrivii pentru frunziș (d. e. între brași se afla răchiți de capre), aceștia se pot întrebuița în întregime spre a se stînge ca nutreț de frunziș.

4) Proprietarii pot fi autorisați să pășuneze în tôte părțile pădurei, unde vitele nu mai pot face pagube în arbori.

5) Se pôte pășuna și prin locurile acelea mușchioșe, unde împădurirea n'a isbutit, așa că va trebui să se facă o nouă împădurire.

Diarul „Erdélyi Gazda“ din Clușiș publicând acosta circulară, spune, că ea va face un mare bine mai ales micilor agricultori ardeleni, căci aici sunt multe păduri, — și își exprimă dorința, ca micii agricultori să se folosescă de favorurile acordate de ministrul. De asemenea și reuniunile economice ar trebui să țină prelegeri publice, învățând poporul despre conținutul acestei circulare, precum și despre felul cum ar mai puté înlocui nutrețul prin cultivarea plantelor potrivite pentru nutreț.

Bibliografie.

Probleme sociale și economice de Ioan I. Lăpédatu, profesor. Retipărire din „Gazeta Transilvaniei“ cu cheltuiala desp. I. (Brașov) al Asociațiunii. Tipografia A. Mureșianu. 40 pagini.

„Sbôr al nopții negru flutur“, de M. Eminescu. Română pentru voce și piano de A. Bena, împreună cu traducerea nemțescă: „Sommernachtsklage. Nach Eminescu, von Dr. A. Vasilie. Proprietatea autorului. Prețul cor. 1.50.

„Mijloce de înaintare“, conferință cetită în adunarea despărțământului Verșet al „Asociațiunei“ ținută în comuna Nicolintul-mare de Avram Corcea. Buda-pesta. Tipografia „Poporul Român“ 15 pagini. Prețul 20 bani. Se vinde în favorul Casei Naționale din Coștei.

Avis aspiranților la școlile de cadeți ces. și regesci.

(Bibliografie).

Atragem atențiunea tuturor acelor tineri, cari voesc să intre în școlile de cadeți ces. și reg. asupra manualelor compuse de dl locotenent Eugeniu Gontean, instructor la școala de cadeți în Timișoara, manuale menite a pregăti pe cei ce vor să intre în școlile de cadeți ces. și reg. (Behelf zur Vorbereitung für die k. u. k. Cadettenschulen. Zusammengestellt von Oberlieutenant Eugen Gontean, Kadettenschullehrer in Temesvar).

Partea I, care a apărut deja înainte cu câțiva ani, conține noue adausuri (tablele geometrice și istorice) ér partea II, ce a apărut în anul acesta conține 82 figuri geometrice. Acéstă parte II întregesece partea I mai ales în vederea schimbării condițiilor de primire pentru intrarea în școlile de cadeți ces. și reg. Améndoué volumele, partea I și II, costă la oaltă 7 cor. Partea II singură 2 cor.

Recomandăm cu tot adinsul tinerilor aspiranți de cadeți aceste manuale didactice, cari le vor ușura mult posibilitatea, de a depune cu succes esamenul de primire în școlile de cadeți. Aceste volume se pot comanda la toate librăriile din țară. În curénd va apăre și partea III, care va tracta obiecte ce nu sunt tractate în primele două volume.

Partea I cuprinde următoarele capitole: limba germană, aritmetica și algebra, geometria, (planimetria), geografia, continentele, istoria veche, (istoria popórelor orientale, a Grecilor și Romanilor).

Partea II cuprinde următoarele capitole: condițiunile de primire în școlile de cadeți, limba germană, geometria (planimetria, stereometria), aritmetica și algebra.

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Să nu pregete nimeni într'o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bólei, ori cât de adénc ar fi bóla înrédăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea réului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Déca cineva nu póte veni în persoană, atunci se-și descrie bóla cu deaménduntul și după-ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune marca de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuri și curățitor e institutul special al d rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bunăvoință și consciențiositate capétă ori-cine (bárbat séu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bóla și suflul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor d rului Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metódu séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele și toate bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiazi).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Traian H. Pop.

Stabiliment de hydrotherapie
Wällischhof,

stațiune de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiament modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóra, massage, electricizare gimnastică suedă etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Iulie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, să binevoiescă a-l reînnoi neamánat, ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a Ziarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Nr. 4494—1904.

PUBLICAȚIUNE.

referitoare la darea de pușcă și de vânat.

De órece conform ș-ului 11 al Art. de lege XXIII. ex 1883 referitor la darea de pușcă și de vânat, anul de dare se începe la 1. August a fiecărui an și espiră la 31. Iulie a anului proxím, de aceea se provócă fiecine, carele se afla în posesiunea vre-unei puști de vânat, a și procura dela oficiul de dare orășenesc o cólă pentru fasiunea de dare, și cel mult până la 25. Iulie a. c. se o remita umpluta la același oficiu.

Acea partidă, care a ajuns în posesiunea vreunei puști de vânat în decursul anului de dare, este obligat a insinua acéstă la oficiul de dare cel mult în termin pe 8 zile și a-și înainta fasiunea sa în această privință la acest oficiu: tot asemenea și aceia, cari reflectează la scuti-re de dare pentru vre-o pușcă a lor ca obiect de suvenir sau ca obiect de moștenire familiar etc. au a-și lua dela oficiul de dare blanchete de dare referitoare la aceste obiecte și ale reasterne umplute tot aci până la 25. Iulie a. c.

Acei posesori de puști de vânat, cari sunt obligați a plăti chiar numai darea de pușcă, au a plăti această dare la oficiul de dare orășenesc. — acei posesori de puști de vânat însă, cari și scot și bilete pentru vânat, au a plăti atât darea de pușcă cât și cea pentru vânat la oficiul de dare regesc.

Brassó, 1. Iulie 1604.

Oficiul de dare orășenesc.

Invitare

la Adunarea generală extra-ordinară, a „Consortiului de economie și impromuturi“ din Brașov. a „primei reuniuni a amploiaților din monarhia Austra-Ungaria“. asociațiune cu garanță limitată, care se va ținé în 24 eventual în 31 Iulie st. n. a. c. la 11 óre a. m., în sala a casei dela „Gewerbeverein“.

Ordinea de zi:

Alegeri de întregire, pentru direcțiune și pentru comitetul de supraveghiere.

Brașov, în 9 Iulie 1904.

Direcțiunea consortială

Cine nu vrea să scape trenul, cine crede că pe lângă aer curat și priveliște frumoasă, se mai cere și un **vin bun și o mâncare gustósă** cu deosebire acela care scie ce va se dică un

mișmaș bun de Senereuş în toiul verei, se nu pregete a poposi în **Rêsnov la**

Hotelul „Lumea nouă“

(în nemijlocită apropiere a Gareii), cu atât mai virtos, că atât aici ca și în **plvnița Eszterházy** ce mențin prețurile cele mai moderate.

NB. Pentru cai și trăsuri se pórtă grije să fie la bun adăpost.

GUSTAV SOLINGER.

Primul stabiliment de văpsitorie artistică și de lucs, și curățire chemică de garderobe
in Brașov, strada Cimiterului nr. 5.

STABILIMENT

de Apretură,

Decatură

și

Desinfecțiune.

Curățire de Covóre.

Aranjat complet din nou!

Mare întreprindere în Ardeal!

Pentru a satisface unei necesități de mult simțite, na'm cruțat nici o jertfă — cu mașini din cele mai noue — ca se dau On. public ocase, se nu aibă trebuință de aci încolo, a trimite Garderoba la Viena séu Budapesta spre curățire, ci ale preda în atelierul meu, executând-ule spre deplină mulțumire. Amintesc încă că garantez pentru ce mi se va da spre curățire sau văpsire, dér numai pentru ce se va preda în atelierul din

Strada Cimiterului nr. 5, casa proprie, séu în localurile de primire, la:

D-l Friedrich Reiser, str. Vămii 31, și la D-l Josef Drotleff str. Porții 17.

Pentru a nu urca prețurile, sus numiții domni s'au însărcinat a primi pentru mine comande. Cartóne cu mostre colorate, însemnarea prețurilor se pot vedé tot acolo. Locuri de primire în toate orașele mai mari din Transilvania.

Mé rog a observa firmele de sus.

STABILIMENT

de

Imprăgnier

de Plissée și

Gouvrier.

Curățire

de perdele și

Apretur.

SVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

- „Resultat în totdeauna sigur și mulțumitor.“
Prof. Dr. Erhardt, Berlin, director al cliniceii medic.
- „Chiar și în cantități mici are efect și nu este desagreabilă la beut.“ Prof. Dr. Kassmann, Heidelberg, director al cliniceii medic.
- „În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur.“
Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al cliniceii medicale.
- „În general lăudată ca avénd gust bun.“
Prof. Dr. de Buhl, München, director al instit. patologic
- „Un gust mult mai bun, decât la alte ape.“
Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.
- „Produce efect chiar și în cazul, când intestinul este iritabil, fără dureri și fără greutate.“
Prof. Dr. de Leube, Würzburg, director al cliniceii medicale.
- „Întrebuintarea este liberă de ori-ce consecințe desagreabile.“
Prof. Dr. Baccelli, Roma, directorul cliniceii medic.
- „Supără acțiunea stomacului, mai puțin de cât alte ape minerele.“
Prof. Dr. Theodori, Bucuresci, medicul regal.
- „Chiar la întrebuintare mai îndelungată nu provócă indispoziții.“
Prof. Dr. de Bamberger, Viena, director al cliniceii medic.
- „Efect unitar, foarte bun, chiar și la întrebuintare mai îndelungată“
Prof. Dr. Drasche, dirigintele sect. V., a spitalului general.
- „Se întrebuinteză cu folos până în ultimul timp.“
Prof. Dr. Schauta, Viena, director al cliniceii I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de răsboii c. și r. (secțiia sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aprópe fără excepție efect sigur și repede, necausând nici chiar la întrebuintare mai îndelungată indispoziții secundare. Bolnavii o beau bucurosi din cauza gustului plăcut.“

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF“

Se póte căpăta în toate depositurile cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA ÎN BUDAPESTA.

Spre a se asigura contra amágrilor, consumentul să cêră expres

„Apa amară „FRANCISC IOSIF“. 14—20.1301.

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu

și

séu

și

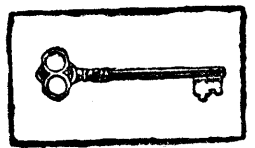
Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și

cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămătore.

Se capétă pretutindení

La cumpărare să se observe, ca pe fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

5—00.(725)

Invățător.

La școala evanghelică germană din Constanța (România) se caută un învățător, eventual învățătoare, pentru limba română. Se cere pe lângă calificarea învățătorescă, și cunoștința limbii germane în vorbire și scriere. Cei necăsătoriți vor fi preferați. Salărie 1500 lei, pentru necăsătoriți cvarțir, luminat și încălzit.

Persoane iubitoare de muncă să trimită până la 1 August v. a. C., cererile instruite cu actele necesare fotografia și un curriculum vitae la adresa:

Curatorul bisericii evang. germane
Constanța (România) Str. Brutus.
(1417)2-2,

O familie onorabilă și mai inteligentă caută un birt bun de luat în arândă. Său și numai ca cârciumar, cu cautiune, dacă se poate se aibă și boltită, sau numai o boltită cu toate licențele, der să aibă învîrtire bună, or, un loc bun de a deschide boltă, cu capital îndestulitor. Dacă se află acum său mai târziu. Cei cari vor pute mijloci său recomanda, vor primi o bună remunerație, rugându-i pentru toate detaliurile sub adresa: „Interesatului” nr. 261. Nagyszeben, postrestaute. 2-3.1413.

Am onore a aduce la cunoștința Onor. public, că **voiu deschide în 10 Iulie a. c.** sub firma mea, în strada **Vămii nr. 7, lângă Hôtel Europa, un**

MAGAZIN de CIASORNICE,

obiecte de aur și argint, împreună cu un atelier de reparaturi.

Ca specialist în branșa această și basat pe o praxă de mai mulți ani primesc orî și ce lucrări și dau garanție de executare conștientioasă.

Recomand și depositul bogat asortat cu cele din urmă noutăți în ciasornice elvețiane de aur, argint, oțel și de nickel. Ciasornice de părete, și cu sonărie (deșteptător) precum și **obiecte de aur și argint.**

Asigurând serviciu strict real.

Prețuri ieftine.

Cu totă stima

EDUARD BINDER,
Ciasornicar Brașov.

3-6.1413.

Pentru morburî de stomac!

Celor ce prin recă, înbuibare, mănăcări grele de mistuir, ferbinteli, prea reci, său viața neregulată și-au tra. un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, căreii, dure-i, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de buruienî (Kräuterwein) a lui Hubert Ullrich

Vinul de buruienî este preparat din buruienî excelente și vindecătore cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienî delătura mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienî delătura morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosească de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grătă, slăbiciune, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de buruienî.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colică, hătaie de inimă, issomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delătura întrecuțând vinul de buruienî. Asemenea curăță din stomac materii stricăcioase prin eșirea ușor la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adeseori din mistuire rea și din dispoziție tolnăvicioasă a ficatului. Persoane cari pătinesc de liosa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie, tângese cu încetul Vinul de buruienî dă impuls puterii de viață, Vinul de buruienî excită apetitul, ajută mistuirea și hrănește, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață.

Mulțime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de buruienî se capetă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmaciile diu: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Tîntari, Helchiu, Bod, Feldiara, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolcz, Zăgon, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztzykos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarecse, Voila, N.-Sink, Aind, Panticu. Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Oberť, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor”, Ferdinand Jekelius la „Speranța”. — Trimite 3 său mai multe sticle cu prețurile originale în orî și ce localitate din Austro Ungaria.

— Să se ferescă de imitație. —

Cereți anume **Vin de buruienî a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienî al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Gliceriu 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcină americane, rădăcină de ințian, rădăcină calmusă a. 100. Aceste părți constitutive să se amestece.

Novitate.

MAGAZIN DE HAINE

Novitate.

pentru bărbați și băeți.

Subscriberul are onore a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am mărîr magazinul meu cu bună reputație, de confecțiuni pentru dame

GOLDMAN N. P.

cu un magazin de

haine bărbătesci, de băeți și copii,

corespundător cerințelor moderne, pe care l'am instalat în

Piața, Șirul inului în palatul lui Czelli.

Prețurile cele mai ieftine.

Pui la dispoziția On. public executarea cea mai bună și efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, eu câștig puțin să fac vîndare mare.

Rugându-mă de o cercetare numărösă, rămân

Cu totă stima

GOLDMAN N. P.

magazin de haine bărbătesci, de băeți și copii (palatul Czelli)

AVIS!

Subscriberul am onore a mă recomanda On. public din loc și împrejurime ca

Măestru zidar român

diplomat, în Brașov.

Iau asupra-mi orî-ce lucrări de zidărie nouă și reparaturi ce cad în branșa această.

Cu o praxă de mai mulți ani, și după absolvirea cursurilor dela școala de meserii de stat, sunt în stare de a satisface pe deplin lucrările, cu care voi fi însărcinat, spre depina mulțumire a On. public.

Primesc executarea de planuri, devise și preliminar.

La cas de trebuințe rog a mă înștiința prin carte postală și voi responde imediat la orî și ce cerere.

Tot-odată rog pe On. oficii parochiale, eforii școlare, cari au de cuget a zidi său adapta școlii case parochiale și altele, a reflecta la subscrișul. Stau la dispoziție orî și când a da explicațiuni, înainte de a se da planurile în lucrare.

Tot ce se lucrăză este sub conducerea și supraveghierea mea proprie asemenea orî-ce lucrare luată asupra-mi se face în termenul fixat, fără întârziere și eu

Prețuri convenabile.

In speranță că cât mai curând voi fi însărcinat cu lucrări

semnez cu totă stima

Ioan Tampa,
măestru-zidar

Brașovul-vechiu, strada laterală nr. 9.

6-6.1394.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop și la Eremias Nepoți

Tigle de Cement de acoperiș (Langfalz)

förte rezistente contra intemperiiilor. Material ușor de acoperit și de durabilitate nețermurită.

Se capetă cu preț förte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Brașov.

